

2020. szeptember

due t a n n o z o

válogatás a legjobb diáklapokból

 a facebookon is!

VASARLAS
NETEN VS.
ÜZLETBEN?

KÉT KERÉKEN
BIZTONSÁGBAN

DIGITALIS
DIAKSZÉF

VECSEI H. MIKLÓS

„Színésznek lenni kiváltság és fontos feladat,
de ritkán példaképhez”

2020.
Szeptember 22-23.
Kedd-Szerda 9.00-18.00

AKVÁRIUM KLUB
1105 Budapest, Erzsébet tér 12/A

médiahálózat
due
a diákújságró egyesület

27. Országos Ifjúsági SAJTÓFESTIVÁL

KERVEZETT VÉNDEGEINK:

- Jákó László • Ráhal Balázs • Szóvivők: Gyórfy Pál és Hanga Zoltán • a Star Network influenszerügynökség sztárjai • Szecsó vendégei: Nagy Bogi, Varga Vivi, Vanek Andor • Vitéz Zsombor, Molnár Emma vloggerek

CSODÁK TÁRHÁZA
KÖRNYEZET-BARÁT
TUDÓS CSAJOK

A rendezvény COVID-tudatos!
A járványügyi szabályozásokat maximálisan betartjuk. A programokon csak 500 regisztrált vendég vehet részt.

A Tehetségkutató Diákmedia pályázat eredményhirdetése és díjazása

- A NAGY DIÁK KÉSZ-TESZT DÖ NTŐJE
- A NAGY DIÁK BÜNMEGELŐZÉSI TESZT DÖ NTŐJE
- A NAGY DIÁK AGRÁRVÁLTÓ TESZT DÖ NTŐJE
- A NAGY DIÁK AGRÁR-ÉS MEGÉRTŐ TESZT DÖ NTŐJE

A DUE honlapján www.due.hu folyamatosan pontosítjuk a programot!

Belépő
2020.09.21-ig 2000 Ft
Helyszíni jegyvásárlásra nincs lehetőség, a jegyek vásárolhatók a [TIX](http://www.tix.hu) weboldalon: www.tix.hu

Támogatók:

A „kínai Facebook” térhódítása

A járvány kitörése óta elképesztő mennyiségű ember özönlött a TikTok névre keresztelt kínai fejlesztésű alkalmazásra, ami méltán híres a licenccs zenék ingyenes használatáról. A hirtelen jött népszerűsége mi se mutatja jobban, minthogy 12 millió dollárnak megfelelő összegű profit ütötte a markukat a járvány kezdete óta. Napjainkban már olyan hatalmas közösségimédia-platformokkal vetekszik, mint a Facebook és az Instagram.

Na de kérdelem én, mire fel ez a nagy rajongótábor? Persze, persze ott vannak a korábban említett ingyenes zenék, amit mindenki kiélvez, de arról senki nem ejt szót, hogy az előadóknak mennyit fizet ezért havonta a TikTok, vagy egyáltalán fizet-e. Tény, hogy a szóban forgó énekeseknek is nagyszerű promóció, ha eltátogják a saját számukat a telefonjuk előtt, és a rajongóik „duettezni” tudnak velük. Ennek ellenére én mégis megkérdőjelezem ennek a létjogosultságát.

Az idióta kihívások sorra követik egymást, amikből gyakran baleset lesz, rosszabb esetben halállal végződik. Múltkor a The Sun írt róla, hogy egy kislány gerinctörést

szenvedett, mert a csapattársai kirúgták ugrás közben a lábát, és nem heccből, hanem a lány kérésére, hogy feltolhassa a netre az épp népszerű hashtagekkel az erről készült videót. Napjainkban értékmérő lett a nézettség, és a kedvelések száma, amik átítják a közösségi média világát, de a TikTok egy új színteret adott ezeknek az elkorcsosulására.

Egyre többet hallani, hogy tizenévesek álma a TikTok-sztárnak lenni, vagy épp influencerként milliókat húzni le nagyvállalatokról. Nincs annyi szponzorációs lehetőség, hogy minden hasonló gyerek álma megvalósulhasson, és azt kell, mondjam: hála Istennek. Remélem, ez egy pofon számunkra, hogy egy trend követése, egy dekoltázs villantás, egy olyan kép, amit nem mernél megmutatni a nagymamádnak, nem vezet semmilyen jövőképhez.

A legszomorúbb az egészben, hogy egyre fiatalabbak vannak jelen az interneten

elcsalt koral a profilkukban. A nyáron egy gyerektáborban voltam arcot festeni, ahol az átlag kor nagyjából 10 év volt. Ebben a korosztályba tartozó – ha nem fiatalabb –, lányok kérdezték tőlem, hogy van-e TikTocom, mert szeretnének bekövetni. El voltam hülvé, hogy egyáltalán tudnak ennek a létezéséről, ráadásul jobban tudják használni, mint én valaha fogom. És mikor megkérdeztem tőlük, nekik miért van, akkor azt mondták, mert mindenki másnak is. És tudjátok nekem miért nincs TikTocom? Mert nincs annyi szabadidőm, amennyit ezek az általam csak butító alkalmazásnak hívott appok elvennének az életemből.

Mert pontosan mire is jó a TikTok? Leülsz elé, tátogsz egyet, pörgeted a videókat, aztán azon kapod magad, hogy három órád semmivé lett, és egy deka értéket nem szívtál magadba.

(Szalai Bogi)

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2020. szeptember, XXII. évfolyam, 7. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Szalai Boglárka • Szeptemberi szerzőink: Bezzeg Hanna, Bihari Bernadett Luca, Bodor Julcsi, Bogdán Noémi, Lami Krisztofer, Lendvai Martin, Molnár Blanka, Novák Henrietta, Pap Rebeka, Springer Barnabás, Szalai Boglárka, Vadász Viola, Végh János, Vida Zsanka, Vörös Rebeka Fanni, Zachariás Zsuzsanna • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauer Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózatban a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánköléshez, a cikkeik rövidítéséhez, stílusálásához. • Az iskolaiújságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát a Matesz hitelesíti
auditált adatok, hiteles média
http://www.matesz.hu

Sulikezdés

STRESSZ nélkül!

A 2019/2020-AS TANÉV ELÉGÉ RENDHAGYÓRA SIKEREDT. MÁRCIUS 13-TÓL OTTHONRÓL TANULTUNK A DIGITÁLIS OKTATÁS KERETEIN BELÜL, VALAMINT A TANÉVZÁRÓK, A BALLAGÁSOK ÉS A SZÓBELI ÉRETTSÉGIK IS ELMARADTAK A COVID-19 VÍRUSJÁRVÁNY MIATT. A FERTŐZÖTTEK JELENLEGI SZÁMA ALAPJÁN AZONBAN 2020. SZEPTEMBER 1-TŐL VISSZATÉRHETÜNK AZ INTÉZMÉNYEK FALAI KÖZÉ FOLYTATNI, VAGY ÉPPEEN MEGKEZDENI TANULMÁNYAINKAT.

Ahogy minden tanévkezdés, a mostani sem lesz stresszmentes, sőt, több stresszrel is szolgálhat, mint az eddigiek. Az elmúlt fél évben otthoni, nyugodtabb és ingersegeyebb környezetben sajátíthattuk el a számunkra szükséges tudást, így sokkal nehezebb lesz újra alkalmazkodni társainkhoz, tanárainkhoz, valamint visszatérni a szoros időbeosztáshoz, hiszen eddig magunk határoztuk meg, hogy mikor és mit csináltunk. Illetve további feszültségforrást okozhat a vírus jelenléte is, és a második hullám esetleges bekövetkezése. Ez utóbbi a bizonytalanság érzetét keltheti, hiszen akár mikor visszaállíthatják a virtuális térben történő oktatást. Emellett persze megmaradnak az általános stresszforrások is, a számonkérések és az órákra való napról-napra készülés.

A kezdeti időszakban kiváltképpen hangsúlyt kell helyeznünk a stresszoldásra, hiszen a felgyülemlett vagy hosszú időn keresztül tartó állandó stressznek rövid és hosszútávon is vannak negatív

szövődményei. Az akut stresszreakció szervezetünk menekülési reakciójának része, mely bizonyos helyzetekben felkészíti azt a menekülésre vagy harcra, ez pedig bizonyos mértékig hasznunkra válhat, ám az állandósult stressz nagy terhelést jelent számunkra. Így nagyon fontos, hogy egy-egy stresszhelyzet után vissza tudjuk nyerni lelki egyensúlyunkat és nyugalunkat egyaránt.

A krónikus stressz az egész testünkre hatással lehet, és számos betegséget eredményezhet. Fokozza a szív- és érrendszeri betegségek kialakulásának valószínűségét, leggyakrabban magas vérnyomáshoz, elmeszesedett erekhez vezet és szívinfarktust okozhat. Előidézhet mozgásszervi panaszokat, kihatással lehet a reumás tünetekre is.

Az emésztőrendszert sem kíméli, gyakoribbá teszi az emésztési (pl.: irritábilis bél szindrómát), étkezési (stresszevés) zavarokat, melyek következtében a gyomor- és bélrendszer elfekélyesedhet. Az anyagcsere számára sem előnyös, magas

vércukorszinthez, majd diabéteszhez vezethet, valamint a koleszterinszint növekedésében is szerepet játszik. Az allergiás tüneteket gyakoríthatja, és legyengítheti az immunrendszert, a fájdalom tűrőképességet pedig csökkentheti.

elágazások az agyban, és végül kialakul a depresszió. Illetve a mikrostresszorok összeadódása hajlamosít a pánikbetegségre.

A stressz ismert vejejárója az agyi vérellátás romlása, mely által a koncentrációs képességek csökkennek, a lélegzetvétel szaporább és felületesebb lesz, a reflexek lelassulnak, és izzadás is tapasztalható. A pulzusszám megnövekszik a vérnyomással együtt és lassul az emésztés.

Ha úgy tűnik, ezek a következmények csak a felnőtteket érintik, tévedsz. Egyre több a stresszbeteg fiatal is, ezért érdemes komolyan venni. Kinek hiányzik, hogy már a középiskolában orvosról orvosra járjon és gyógyszereket szedjen?

A stressz oldására számos praktika van. Fontos a mindennapos intenzív testmozgás, például a futás, az úszás, vagy a kerékpározás. Ezek a tevékenységek endorfint termelnek, mely hatására a stressz viszonylag rövid idő alatt csökkenni kezd. Érdemes a nehezebb napokat reggeli tornával kezdeni vagy éppen lefekvés előtt néhány egyszerű gyakorlattal zárni. A mozgással meditatív állapot érhető el, mivel figyelmünk a testünkre összpontosul. A meditáció csökkenti a kortizolszintet a vérben, és a nyákban, valamint önszabályozást tanít, mely segítségével a stressz tüneteit könnyebben oldhatjuk, például az egyenletes, szabályos légzés elsajátításával szapora és felületes légzésünket befolyásolni tudjuk és változtathatunk azon.

Hasznos természetközeli kikapcsolódási formát választani, mivel már 20 perc is elég a szabadban ahhoz, hogy a stresszhormon szintje csökkenő tendenciát mutasson. Elég, ha kiülünk egy közeli erdőbe, tisztásra, sétálunk a parkban vagy kigyomláljuk a kiskertet. Ha hosszabb természetbeli kikapcsolódásra szánjuk el magunkat, akkor útitársunk lehet egy jó könyv vagy a fényképezőgép – és a kutyánk is.

Ahogy a természet, úgy az állatok is hatással vannak stresszszintünk csökkenésére. A legtöbb emberben az állatok simogatása kellemes érzést vált ki. Az állatasszisztált terápia jótékony hatásairól már az 1960-as években is írtak, felfedték, hogy csökkentheti a depresszió és a szorongás mértékét, valamint megállapították, hogy lelassítja a szellemi és fizikai leépülést. Ha megsimogatunk például egy kutyát, a szervezetünk oxitocin hormont kezd termelni, mely hatására vidámabbak és

nyugodtabbak leszünk. A kutyákon kívül a macskák, lovak vagy akár a nyulak és tengerimalacok is ugyanezt váltják ki az emberekből. Illetve bebizonyították, hogy az úszkáló halak látványa stresszcsökkentő hatással bír. A szakemberek kiemelten ajánlják a lovaglást stresszes életet élő, szorongó emberek számára, hiszen egyaránt nyújt intenzív testmozgást, természetközeli élményt, és megnyugvást az állat közelsége.

A mindennapi stressz ellen alkalmazhatóak bizonyos vitaminok, többek között a magnézium, a cink, a C-vitamin és a folsav. Ezeket az anyagokat természetes úton zöldségekkel és gyümölcsökkel vagy akár különböző táplálékkiegészítő tabletták segítségével egyszerűen bevihetjük szervezetünkbe. A teljes kiőrlésű gabonafélék például magnéziumban, az áfonya cinkben, antioxidánsokban és C-vitaminban, az avokádó folsavban gazdag. Ezen anyagok segítenek fenntartani a kiegyensúlyozott és tudatos étkezést, jótékony hatással vannak az emésztésre és egyaránt csökkentik a stresszhormonok szintjét.

(Vörös Rebeka F.)

A szexuális életet is befolyásolhatja, csökkenti a libidót, impotenciát okozhat és menstruációs zavarokat is előidézhet. Hatására az agyban megnő a kortizolszint, ami kihatással van az idegsejtek nyúlványainak végfátskáira, tönkreteszti őket. Ennek hatására csökkennek az

Skatulyák

ÍTÉLTEK MÁR MEG TÉGED TÉVESEN? ÉS TE ÍTÉLTÉL MÁR MEG VALAKIT TÉVESEN? TUDOD MI ENNEK A PSZICHOLÓGIAI HÁTTERE? MEGMUTATJUK NEKTEK, HOGY MIÉRT KATEGORIZÁLJUK AZ EMBEREKET MÁR AZ ELSŐ TALÁLKOZÁSNÁL.

Bárandi Dóri
Szinapszis – A Semmelweis Egyetem
hallgatói lapja

Az utcán sétálunk. A szembejövő emberek arcát fürkészve azon merengünk, hogy vajon milyenek is lehetnek. Egy arckifejezés, egy gesztus vagy akár csak a külső megjelenés alapján, szinte azonnal számtalan gondolat suhan át az agyunkon, aztán egyszer csak azon kapjuk magunkat, hogy már kész „kategóriadobozokkal” rendelkezünk, amelyekbe legtöbbször képesek vagyunk minden embertársunkat könnyörtelenül beleerőszakolni. Egy angol klinikai pszichológus, Linda Blair szerint az embereknek mindössze hét másodpercre van szükségük ahhoz, hogy egy első találkozás alkalmával véleményt formáljanak a másiktól. A fentiek függvényében a fejünkhöz kaphatunk, hogy milyen kevés is kellhet ahhoz, hogy egy ígéretesnek tűnő emberi kapcsolatunkat néhány elhamarkodott gondolat miatt jó mélyre süllyesszük abban a képzeletbeli fiókunkban. Ha pedig az első találkozón sikeresen túljutunk, és benyomásaink pozitívak, akkor is előfordulhat, hogy a későbbiekben hajlamosak vagyunk a másikat tévesen megítélni.

DE MIÉRT IS SZELEKTÁLUNK?

A pszichológusok szerint ez egyfajta tudatalatti viselkedés, amely a túlélési ösztönünkből fakad. Amikor először találkozunk valakivel, akkor ösztönszerűen felmérjük, hogy fenyegetve vagyunk-e bármilyen formában a másik által. Csakhogy az első találkozást legtöbbször nem órákon át tartó ön- és társlemzés követi. Az időnk igencsak kevés arra, hogy helyesen ítéljük

meg a másik személyiségét, illetve, hogy az önmagunkról közvetített kép is megfeleljen annak a valóságnak, amit közölni szeretnénk.

Mondhatni, egyfajta közösségi szereppel is bír, hiszen az evolúció során az egyén fennmaradásához elengedhetetlen volt a valamely csoporthoz való tartozás. Régebben úgy működött, hogy az adott életközösség megalkotta saját szabályait, amelyek a

közösség tagjaira feltétel nélkül vonatkoztak, attól eltérni nem lehetett. Nyilvánvalóan ez elengedhetetlen volt az életben maradáshoz és a teljes csoport integritásának megőrzéséhez, azonban napjainkban ez már másképpen működik. A közösségi érdekekkel szemben egyre hangsúlyosabbá válik az egyéni érdekérvényesítés, valamint az a tény, hogy manapság már számtalan csoport részesei lehetünk.

„NE ÍTÉLJ, NE ÍTÉLTESS...”

Talán érezzük, hogy mi is a baj a fenti eredményekkel és gondolatokkal. Bármilyen közhelyesen is hangzik, nem lehet (*lenne szabad*) mindenre ráhúzni egy szűk kategóriát.

A dolog természetesen kétoldalú, így az is nagy valószínűséggel előfordulhat, hogy mi húzzuk a rövidebbet, azaz bennünket ítél meg valaki idejekorán tévesen. Értelemszerűen ilyenkor fontos, hogy tudatosuljon bennünk, hogy kiről/miről is szól ez valójában. Orvos-Tóth Noémi, klinikai szakpszichológus szerint maga az ítélkezés egyfajta kivetítés, ami elhárító mechanizmusként működik. Az ítélkező személy önmagában nem szeretett tulajdonságait kivetíti például egy másik emberre, ezáltal a benne keletkező belső ellentétek valamelyest részben feloldhatók. Míg mások esetében ez egyfajta pótcselekvés, hogy amíg mások hibáit kritizálja, addig sem kell a saját hiányosságai miatt szorongania. Megint mások felsőbbrendű magatartásukkal próbálják palástolni belső frusztrációjukat, mert azáltal, hogy pálcát törnek valaki felett, úgy érezhetik, hogy saját helyzetük kevésbé szerencsétlen. Látható, hogy az okok hátterében számtalan magyarázat állhat, azonban az igazi nehézséget mégsem ezek felsorolása, hanem a személyesen elszenvedett sérelmek kezelése jelentheti. Nagy valószínűséggel legtöbbünk számára nem új a jelenség, hiszen ez egy olyan dolog, ami volt, van, és lesz is, de amikor bennünket talál meg egy-egy igen elhibázott *skatulya*, akkor azzal – hangulattól és temperamentumtól függően – néha igen nehéz mit kezdeni.

Minden bizonnyal akkor tesszük a legjobbat a fenti esetek bármelyikében, ha próbáljuk elfogadni a tényt, hogy minden egyes ember független egyéniség, és joga van az önálló véleményalkotáshoz, még akkor is, ha ez esetleg ránk nézve nem túl hízelgő. Abból az elméletből kiindulva, hogy az ítélkezés is csak egyfajta projekció, könnyen belátható, hogy az ítélkező személy nem is igazán a mi hibáink miatt viselkedik így, hanem a saját elégedetlensége és frusztrációi miatt. Ennek tudatosításával könnyebben tüllendülnünk a sértettségünkön, és talán ez bennünket is arra ösztönözhet, hogy a későbbiekben kellő toleranciával nyissunk a másik felé, és próbájuk ne az első hét másodperc benyomásai alapján elvágni valami jónak a kezdetét.

ELSŐ BENYOMÁS = VALÓS ISMERET

Önmagában az első benyomás kialakulása egy több tényező által meghatározott, bonyolult folyamat. Amikor észleljük a másik személyt, és a megfelelő csatornákon létrejön a kommunikáció, akkor beszélünk személypercepcióról. A bennünk kialakuló első impressziót három főbb, és számos egyéb összetevő határozza meg. A főbb tényezők közé soroljuk az adott személy fizikai megjelenését, az általa közvetített nonverbális jeleket és nem utolsósorban az egyén egységes viselkedését, magatartását. Mindezek mellett nem elhanyagolható szerepük van az egyéb befolyásoló tényezőknek, mint az öröklött és tanult viselkedésmódoink.

A másokról kialakított első benyomás jelentőségével a lengyel pszichológus, Solomon Asch foglalkozott. Ez a más szakemberek által is vizsgált jelenség az ún. *Halo-effektus*, mely szerint az első impulzusok egy adott személyről, tárgyról vagy élethelyzetről a későbbiekben

nagymértékben képesek befolyásolni a szóban forgó dologról kialakuló véleményünket. Egy gyakorlati példát tekintve gondoljunk csak bele; mikor tartunk szimpatikusabbnak egy személyt a későbbiekben, ha az első bemutatkozás alkalmával a szemünkbe néz, és érdeklődően felénk fordul, vagy ha zavarodottan, esetleg érdektelenül a földet bámulja. Az első esetben nagy valószínűséggel mi is nyitottabban fordulunk oda, mint az utóbbiban, holott lehet, csak arról van szó, hogy akivel beszélgetünk, félénk és nehezebben teremt kapcsolatot másokkal, mint a legtöbb ember. A jelenség fennállását számos más kutatás is alátámasztotta.

Az egyik felmérés során például azt találták, hogy az emberek inkább nyújtottak segítséget egy vonzó külsejű idegennek, mint egy kevésbé vonzónak. Egy hasonló megfigyelés pedig azt erősítette meg, hogy a tanárok sokkal elnézőbbek voltak a szép külsővel rendelkező diákokkal szemben, sőt, intelligensebbnek is gondolták őket a többieknel.

Madarat tolláról, embert profiljáról

HAJLAMOSAK VAGYUNK AZ EMBEREKET A KÖZÖSSÉGI MÉDIÁBAN MUTATOTT ARCUK ALAPJÁN MEGÍTÉLNI. AZ, HOGY EZ JÓ VAGY ROSSZ, NEHÉZ MEGMONDANI, MINDENESETRE TÉNY, HOGY BÁR NEM EGY ÚJKELETŰ JELENSÉGRŐL VAN SZÓ, A KÖZELMŰLTBAN JELENTŐSEN FELERŐSÖDÖTT A HATÁSA, ÉS EZZEL PÁRHUZAMOSAN A VESZÉLYEI IS. KÖNNYEBBEN BEFOLYÁSOLHATJUK AZ EMBEREK RÓLUNK ALKOTOTT VÉLEMÉNYÉT, MINT VALAHA, UGYANAKKOR MI MAGUNK IS ÁLDOZATUL ESHETÜNK A SAJÁT „PROFILUNKNAK”.

Frischmann Dávid

Fészek – A Pécsi Tudományegyetem

Közgazdaságtudományi Karának lapja

„Ez már egy másik világ, ha pasit akarok fogni, nem új rucit veszek, hanem új képet töltök fel a profilomba” – Nagyon megmaradt ez a mondat abból a filmből, amiben elhangzott. Már nem igazán emlékszem, egy romantikus vígjáték volt. Mindenesetre elgondolkodtató ez a mondat. Nekem valahogy mindig furcsa kimondva hallani ezeket a gondolatokat, amikről mindenki tud, csak valahogy senki nem fogalmazza meg őket. Nem is csupán az az érdekes, hogy ismeretlenül formálunk véleményt, ez így volt, így van, és így is lesz az idők végéig. Az, hogy hogyan vélekedünk valakiről, igen hamar eldől, az első benyomás kialakul bennünk, mielőtt még megszólalna, múltbéli tapasztalataink

alapján be kategorizáljuk a velünk szembejövő embereket, elkönnyveljük őket magunkban.

Bizony rengeteg minden alapján ki lehet alakítani ezt az álláspontot: ruha, testtartás, hajviselet, arcszörzet és még a végtelenségig lehetne sorolni azokat a kiegészítőket és testi adottságokat, amik alapján eldöntjük, szimpatikus-e valaki még mielőtt kinyitná a száját, sőt ennél jellemzően sokkal többet döntünk el. Ha pedig végül szóba is állunk vele, újabb tényezők befolyásolják a képet, hangszín, hanglejtés, beszédstílus, az igazán elfogulatlanok talán még azt is figyelembe veszik, amit mond. Ez nem újdonság, mindannyian észrevettük már ezt magunkon, vagy ha magunkban nem

is sikerült ezt azonosítani, tanultunk róla erkölcsstanon középiskolában, vagy legalább az állásinterjúra való felkészüléssel kapcsolatban. A mondat második része volt az, ami sokkal inkább érdekes volt: „új képet töltök fel a profilomba”. Nyilván a közösségi média profiljára utalt a hölgy (vagy inkább lány, mert 30 körüli nőkről szólt a film). Ennyire átvette volna a valós kontaktusok szerepét az internet? Nos, ha valaki nem egy elzárt dobozban vagy lakatlan szigeten élte le az előző pár évét, akkor nyilván tudja a választ. Azt nem gondolom, hogy ez kifejezetten baj lenne, remek lehetőséget biztosít mindannyiunknak, hogy kapcsolatban legyünk mindenkivel, akivel amúgy aligha találkozánk akár csak

havi rendszerességgel is. A bajt én abban látom, hogy olyan esetekben is teljesen átvette a személyes kapcsolatok szerepét, amikor egyáltalán nem lenne indokolt. Ott éljük az életünk, ott akarunk olyan képet kialakítani magunkról, amelyet szeretnénk láttatni. Az, hogy jobb színben tüntessük fel magunkat mások előtt, igen komoly múltra tekint vissza. Móricz számos regényében foglalkozott a „dzsentrí” már-már komikus világával. (Természetesen nem csak az 1800-as évek végén voltak ilyen emberek, de ez talán a legismertebb). Persze senki sem akarja magát rossz fényben feltüntetni, igyekszünk az életünk szebbik oldalát megosztani. Nincs is ezzel baj, amíg nem arról

van szó, hogy „eldzsentriessedt” az egész világ. Azt azonban nem tagadhatjuk, hogy előfordulhat ilyesmi, legalábbis megvannak a hosszú távú veszélyei. Nem a nálunk idősebb generáció van veszélyben, még talán nem is mi, de a fiatalabbak igen, azok, akiknek még csak most alakul ki az értékrendje, formálódik ki a jelleme és világlátása, igen komoly veszélyben vannak. A személyes kapcsolatok elsorvadásával komoly esélye van annak, hogy egyre kevesebben maradnak az olyan fiatalok, akik, hogy az ismert dalt idézzem: „a sikereket nem lájkokban mérik”. Ha pedig valaki valóban a kedveléseket tekinti értékmérőnek saját magára nézve, akkor nyilván a lehető legtöbbet szeretné

majd bezsebelni belőle. Logikusnak tűnik tehát, hogy olyan képek/megosztások/bejegyzések felé fordul, amelyekkel erre a legtöbb esélye van. A viselkedése is ez alapján változik majd, végül pedig saját maga áldozatává válik. Olyan lesz, amilyen a „face-en” elfogadott és ez nem biztos, hogy egyenlő azzal az emberrel, aki egyébként lett volna, és egyáltalán nem biztos, hogy az így kialakuló személyisége a „jobb”. Nem hiszem, hogy az lenne a legnagyobb baj, hogy mások ítélkeznek felettünk a profilunk alapján, hanem sokkal inkább az, ha saját magunkat is alávetjük ennek a képnek, amit végső soron mi alakítunk ki magunkról, az alapján, amit mások elvártak tőlünk.

Disneyland

MINDEN GYEREK ÁLMA EGYSZER ÉLŐBEN TALÁLKOZNI MICKEY EGÉRREL, ÉS FOTÓZKODNI PÁN PÉTERREL. WALT DISNEY VOLT AZ ÁLMOK SZÜLŐHELYÉNEK MEGÁLMODÓJA, AMIBŐL MÁR 5 LÁTOGATHATÓ PARK LÉTESÜLT VILÁGSZERTE. DE HOGY IS KEZDŐDÖTT AZ EGÉSZ?

Varga Flóra – Tiszta szívvel
az Apáczai Csere János Gyakorló
Gimnázium és Kollégium iskolaújsága

Az 1940-es évek elején járunk. Száraz, hűvös az este Los Angelesben. Walter Elias Disney elgondolkozva kitekint lakásának ablakából. Hirtelen furcsa kép villan fel előtte: egy hatalmas park, ahol a gyerekek és a szülők együtt szórakoznak.

A következő napokban sokat gondolkodott erről a parkról. Minél többet gondolkodott, annál kreatívabb és színesebb lett a kép. Ezt a helyet Walt Disneylandnek hívta. Az eredeti tervek szerint Disneyland egy nyolcholdas területen jött volna létre a Burbank Studios épülete mellett, hogy az ott dolgozók kikapcsolódhassanak családjikkal.

Habár a második világháború miatt az építkezéseket nem tudták elkezdni, az ötletek folyton jöttek. Hamar világossá vált, hogy nyolc hold nem elég. Végül 1953-ban sikerült megszerezni egy százhatvan holdas területet Anaheimben (igaz, ebből a 160 holdból ma csak 85 látogatható). Kellte a hely a folyóknak, vizeséseknek és hegyeknek, amiket Disney tervezett.

A park építése 1954-ben kezdődött, tizenkét hónappal a tervezett nyitás előtt. Amikor a dizájn kialakítására került sor, Walt Disney öt részre osztotta Disneylandet.

Akik belépnek Disneylandbe, azok a **Main Street, U.S.A (Fő utca, U.S.A)** részre jutnak. Ezt a területet úgy alakították ki, hogy a régi Amerika utcáira hasonlítson. Walt Disney ezt mondta róla: „Azoknak, akik még

emlékeznek a gondtalan időkre, amelyek itt megelevenednek, a Main Street kellemes, boldog emlékeket idéz majd fel. A fiatalabb látogatóknak kaland lesz visszapörgetni a naptárat a nagyszüleik gyerekkoráig.” Az itt található tűzoltóépület felső szintjén maga Walt Disney lakott az építkezések alatt. Még ma is be van rendezve, de nem látható, habár minden este egy villanyt főlkapcsolva hagynak Disney emlékére.

Egy másik területe Disneylandnek **Adventureland (Kalandpark)** volt. A készítői szerettek volna egy igazán egzotikus teret kialakítani. Erről a következőket mondták: „Ahhoz, hogy egy olyan világot készítsünk, amelyet álmainkban láthatunk, elképzeltük magunkat a civilizációtól messze, az afrikai és ázsiai dzsungel sűrűjében.”

A **Frontierland (Határföld)** az első amerikai telepések emlékére épült. Disney szavaival élve: „Mindegyikünknek megvan az oka, hogy büszke legyen országának történelmére, amelyet elődeink formáltak. A park ezen részét úgy alakítottuk ki, hogy még ha rövid időre is, a látogatókban azt az érzést keltsük, hogy ők is egy ilyen úttörő közösség részei.”

Fantasylandet (Fantáziaföldet) azzal a céllal hozták létre, hogy valóra váltsa az álmokat. Erről Disney ezt mondta: „Melyik gyerek nem álmódott arról, hogy Pán Péterrel együtt repül a holdfényes London felett, vagy hogy Alice csodaszágába csöppen? Fantasylandben ezek a klasszikus történetek, amelyek végigkísérték mindenki gyerekkorát, valósággá válnak és a gyermekek – akár milyen korúak is – részt vehetnek bennük.”

Végül **Tomorrowland (Holnapföld, vagy a film alapján Holnapopolisz)**. Ezt a területet azért alakították ki, hogy láttathassák a jövő csodáit. „A holnap szép kor lesz” – mondta Disney. „A ma tudósai kinyitják az űr korának kapuit, amely a gyermekeink és az övéket követő generációknak lesz majd hasznára. Tomorrowland látványosságait azért terveztük és készítettük, hogy a látogatók bepillantást nyerjenek a „kézzelfogható” jövőbe. Habár, mire elkészülünk velük, valószínűleg már idejétmúltak lesznek.”

Szép lassan, lépésről lépésre elkészült a park. Walt Disney egyszerű álma 16 millió dolláros, hatalmas királysággá változott. A nagyszabású megnyitót 1955. július 17-én tartották.

Disneylandnek már a megnyitása délutánján 28 000 látogatója volt, bár nagy részük hamisított jeggyel lépett a park területére. A nyitónap eléggé kellemetlen volt. Épp egy hóhullám vonult keresztül Kalifornián, 40 fok feletti hőmérsékletet is mértek a területen. A bajt tetézte, hogy a vízvezetékcsatlakozás sztrájkja miatt a szőke kutaknak csak egy része működött. Disneyland mégis hatalmas siker volt.

Nyitását követően évében már egymillió, 1965-ben, a park tizedik születésnapján 50 millió látogató lépte át a kapukat. 2004-ben pedig 500 millió fölé emelkedett ez a szám.

Ma öt Disneyland üzemel, és egy hatodik is tervben van. Ezek mellett nem szabad megfeledkezni az Anaheim mellett nyílt Disney's California Adventure Parkról, a Downtown Disney negyedről, és arról a három hotelről, amelyek ma a Disneyland Resortot alkotják. Ez mára 600 millió látogatóval büszkélkedhet, annyiival, mint az USA mai népességének duplája. Ezen kívül a Resort területére több mint 800 növényfajt telepítettek a földgömb 40 országából. 17 000 fáját és 1 millió cserjéjét 60 000 öntözőfej spricceli minden nap.

A Disneyland a világ minden részén életstílussá nőtte ki magát, Anaheimben évente 250 esküvőt tartanak, és hasonlóan teljesíti a tokiói Disneyland is.

Noha Walt Disney nem érthette meg, hogy az a kis ötlet, amely Los Angeles egyik lakásának ablakában fogant meg, ennyire kinőtte magát, emléke mégis örökké átitatja majd Disneyland utcáit és parkjait.

FELTÉRKÉPEZVE

HA AZT HISZED, A FÖLDRAJZ NEM TÖBB EGY TANTÁRGYNÁL, AMIT HETI KÉT ÓRÁBAN TANULSZ A GIMI PADJÁT KOPTATVA, KASZAP KINGA, EGY CSÖPPET SEM ÁTLAGOS 17 ÉVES BIZONYÍTTA NEKED: NAGYOT TÉVEDSZ. ISMERJ MEG EGY MOSOLYGÓS, LELKES LÁNYT, AKI AMELLETT, HOGY BÁRHOL RÖGTÖNÖZ EGY IDEGENVEZETÉST, ARANYÉRMET HOZOTT HAZA A TAVALYI NEMZETKÖZI FÖLDRAJZI OLIMPIÁRÓL.

„Hirtelen kezdődött, a kezembe akadt egy atlasz és rákaptam. Teltek az órák, és én néztem egy-egy oldalt nagyon lelkesen” – mesélt a kezdetekről Kinga. Bár a nagypapja geológus, és édesapja tizenéves korában ugyanilyen lelkes térképnezegető volt, nem a családi környezet miatt szerette meg igazán ezt a tudományágat. Egy térképpel és a fantáziájával kezdődött, majd az utazás iránti szeretete vitte tovább azon az úton, amely egészen a kanadai nemzetközi verseny döntőjéig vezetett. Pedig „kiskorában” még nyelvtan versenyekre járt, és humán beállítottságúnak tartotta magát. Mára ez gyökeresen megváltozott, a kémia, a biológia, és a földrajz világa az, ami igazán érdekli. Hogy miért?

„Jó érzés, mikor valami elkezd kikristályosodni” – mondja. Nem, ez esetben nem ásványkincsekre utalt, hanem arra, ahogy a természettudományos tantárgyak egymásra épülnek. Nem lehet egy természetben lejátszódó jelenséget csak biológiailag vagy csak fizikailag megvizsgálni, mert nem fogjuk látni az egész képet. Az összefüggések felfedezésével, a tantárgyak közötti kapcsolatok meglátása által sokkal könnyebb megérteni a körülöttünk lévő világot.

„Mondják: a matematika az élet minden területére kellene fog. Én ezt érzem a földrajzzal is.”

Kinga kedvenc területe a természetföldrajz, annak is a biológiával és kémiával összefüggő részei, de az iskolai keretek közül kilépve is mindenhol ott van a földrajz: a társadalomban, a népek kultúrájában, a gazdaságban, éppen ezért egy kis háttértudás megkönnyítheti a mindennapi életet.

„Lelkes utazó és lelkes tervező vagyok!” Fiala kora ellenére Kinga már sokat utazott Európában, részt vett német- és lengyelországi cserediákprogramokon, a bakancslistája első helyét azonban Izland foglalja el. A legemlékezetesebbnek azt a törökországi utazást tartja, amelyet saját maga szervezett meg a családjának. Mielőtt elmegy valahova, „átbújik mindent”, ugyanis így olyan dolgokat is észrevesz, amiket felkészültség nélkül nem venne. Hiszen nem csak a turistáknak szánt látványosságokat kell megnézni!

„Nem az a típus vagyok, aki a szociális kapcsolatait beáldozza egy verseny miatt, de nyugodt lelkiismerettel mentem Kanadába.”

Kinga egy többfordulós, komplex hazai válogató után került be a delegált csapatba, októbertől áprilisig vett részt online, írásbeli és szóbeli fordulók, míg végül a legjobb négy közé jutott. Az olimpia

előtt a PTE Földrajzi és Földtudományi intézete alapos felkészítéssel járult hozzá a sikerekhez, egyhetes táborban szimulálták a nemzetközi verseny feladatait, korábbi olimpiákon is ellátták tanácsaikkal az ideai versenyzőket. Az egyhetes olimpián a multimédiás teszt, a háromórás írásbeli, és a főleg érvelésen és problémamegoldáson alapuló forduló mellett feladat volt a térképrajzolás, és egy ismeretlen terep felfedezése, feltérképezése is. S bár az arannyal magasra tette a léceket, Kinga jövőre szeretne visszatérni, és Hongkongban is képviselni hazánkat.

„Hogy hol leszek? Valahol a nagyvilágban.” Szeptembertől az ELTE Radnóti Miklós Gimnáziumban folytatja tanulmányait, és bár még nem tudja, merre viszi az útja: belföldre vagy külföldre, Kinga számára a környezetvédelem az a terület, amellyel egy életen át tudna lelkesen foglalkozni. Ahogy ő mondta: „Ez egy túl nagy probléma ahhoz, hogy csak úgy el lehessen menni mellette. Szeretnék tenni azért, hogy jobb legyen, vagy legalább kevésbé rossz!”

(Novák Henrietta)

A FÖLDRAJZNAK ÓRIÁSI HATÁSA VAN

MÉSZÁROS MÁRTON UGYAN MÉG CSAK 17 ÉVES, DE MÁR RÉGÓTA A FÖLDRAJZKÖNYVEKET BÚJJA. TAVALY JÖTT HAZA A KANADÁBAN MEGRENDEZETT NEMZETKÖZI FÖLDRAJZ OLIMPIÁRÓL, AHOL AZ ELSŐ HÁROM HELYEZETTET HAZÁNK DIÁKJAI ADTÁK. MÉGHOZZÁ EGY EZÜSTÉREMMELEL A NYAKÁBAN.

„Olyan 4-5 éves lehettem, és már földrajzkönyv volt a kezemben” – meséli Mészáros Márton. Először csak a természeti képződmények – legyenek azok tavak, folyók, hegyek, síkságok – kötötték le a figyelmét, de azóta komplexebb képet kapott erről a tárgyról. Érdeklődése kissé átalakult, így ma már a földrajz inkább társadalmi összefüggéseiben érdekli. Úgy látja, ennek a tantárgynak nagyon nagy hatása van a gazdaság alakulására, sok mindent meghatároz és még több dolgot befolyásol, akár politikai szemszögből tekintve is.

„Ahhoz, hogy átlássuk a társadalom működését, a gazdasági földrajz és a politikai földrajz tudománya elengedhetetlen” – vallja. Ő ebben jópár éve próbál elmélyülni, és mindig talál valami újat és érdekeset. Ez a lankadatlan érdeklődés vette rá arra, hogy elinduljon a már említett olimpián. Mivel ez egy rangos verseny, sok idő kellett a felkészüléshez – ezért vehetett részt ő is a Pécsi Tudományegyetem egyhetes felkészítő táborában.

„Ez a verseny azért is volt különleges, mert nemcsak egy tantárgy ismeretei kellett hozzá, hanem kiváló nyelvtudás is, hiszen angolul kellett kommunikálnunk.” A szakmai angollal nem volt gondja a pápai fiúnak, hiszen már azzal is régóta ismerkedik. A verseny felépítése sokrétű volt. Egy írásbeli

részlettel indult, ahol egy esszét kellett írnia Mártonnak, amihez egy diagram szolgáltatott adatokat. Ez a rész kísértetiesen hasonlított egy történelemérettségéhez. Természetesen egy kutatás mit sem ér terepmunka nélkül.

„Két terepmunkánk is volt, az egyik egy művészfalu tanulmányozása volt turisztikai szempontok figyelembevételével. Ehhez térképészeti ismeretekre is szükségünk volt.” A begyűjtött adatokat a versenyen kellett publikálni. A természetföldrajzhoz kapcsolódó terepmunkán a Szent Lőrinc folyót kellett megvizsgálni a versenyzőknek, apályos időszakban. Itt az ökológiai tudására is szüksége volt Mártonnak, hiszen tanulmányoznia kellett azokat a tényezőket, amik károsíthatják a folyó mikroökoszisztémáját. Erre több megoldást is készített – szerepelt köztük a kevesebb hulladékibocsátás, a takarékos vízfogyasztás és a vízi élővilág fokozott védelme, akár önkéntesek munkájával végrehajtva.

Ezeket az adatokat is rendszereznie kellett a versenyzőknek, majd angolul prezentálniuk. Mészáros Márton elárulta, mik jelentették számára a legnagyobb akadályt. „Soha nem vettem részt ezelőtt élő kutatásban, olyanban, amit saját magam végzek, így ez először nagy kihívást jelentett, főleg a természetföldrajzi része, hiszen a város feltérképezése, illetve számlálása – a térképre rajzolásában már volt rutinom.”

Az angol szókincsét is külön erre az alkalomra turbózta fel, hogy ez se jelentsen problémát és megszerezhesse az ezüstérmét. Márton hozzátette: egyelőre pénzügyi vagy gazdasági pályára készül, de mint mindenben, ezekben is látni kell az összefüggéseket, akár csak a földrajzban.

(Springer Barnabás)

Sziasztok!

KARANTÉNON INNEN ÉS TÚL: BRINGÁZZ!

BULI, MENŐ, EGÉSZSÉGES, SZUPER KÖZLEKEDÉSI ESZKÖZ, LEHET EGYEDÜL, CSALÁDDAL, A LEGJOBB BARÁTODDAL MŰVELNI, ÉS MÉG MÜLLER CECÍLIA IS AJÁNLIJA. A BRINGÁZÁS AZ EGYIK LEGJOBB DOLOG, AMIT MÉG A KARANTÉN ALATT IS MINDEN NAP GYAKOROLHATTÁL – AKÁR AZ ENERGIÁID LEVEZETÉSÉRE, AKÁR KÖZLEKEDÉSRE. A BRINGÁS BRIGANTIK CSAPATA MEGMUTATJA, HOGY MIK AZOK A LEGFONTOSABB TUDNIVALÓK, AMIKKEL ÉRDEMES TISZTÁBAN LENNED, MIELŐTT NYEREGBE PATTANNÁL.

NE EMBERKEDJ!

Először is fogadjuk meg Halász Áron, a Magyar Kerékpárosklub szóvivőjének tanácsát: „Főleg kezdőknek arra is érdemes odafigyelni, hogy ne most vállaljuk be a nagy letöréseket a János-hegyen vagy az új trükköket a flaszteron, mert tényleg nem kéne feleslegesen terhelni az egészségügyet, tehát ha valaki nem biztos magában, akkor vegye föl a bukót, vagy amit szeretne, és ne most próbálja ki azokat az új trükköket, amiket a YouTube-on látott!”

KÉSZÍTSD FEL A BRINGÁDAT AZ ÚTRA!

Apropó, YouTube: a Bringás Brigantik csatornáján számos olyan videót találsz, ahol arról van szó, hogyan hozd olyan műszaki állapotba a bicajodat, hogy a bringázás öröm legyen, és ne a csikorgó, recsegő-ropogó alkatrészek zaja adjon ritmust a tekerésednek. Mindenképpen ellenőrizd le, hogy a fékek jól fognak-e, csekkold a mozgó alkatrészeket, a láncot: jól van-e megolajozva. Ügyelj a keréknyomásra és arra, hogy kényelmesen legyen beállítva az ülés, kormány. Persze nem szégyen segítséget kérni sem: ha nincs a környezetben olyasvalaki, aki ebben segítségre lehet, told el a cangát a legközelebbi kerékpárszervizbe. Például kopogtass be RideKálmánhoz, aki sokszor ad a Bringás Brigantiknak is hasznos tanácsokat.

HA MÉG NEM VAGY TAPASZTALT BRINGÁS

Vannak, akik most ülnek hosszú idő után újra, vagy esetleg először nyeregbe. Nekik is van néhány tanácsunk Abelovszky Tamás bringaakadémikus jóvoltából: „a kerékpározáshoz szükséges képességeket otthon, házilag is lehet fejleszteni. Nem kell nagyon nagy dolgokra gondolni: a lényeg az, hogy olyan feladatokat játssz, ami azt segíti elő, hogy tudd uralni és irányítani a bringádat. Fogj meg 4-5 flakont, és egy kis forgalmú utcán vagy parkolóban tedd le sorban és szalomozz közöttük! Irányítsd egy kézzel a biciklit, ez a karjelzésnél nagyon fontos. Lehet gyakorolni a hátranézést is.”

Árva Janó, a Velo Budapesttől szintén erre hívja fel a figyelmet: „Nyugodtan lehet gyakorolni, hogy minél tovább tudjon az ember úgy hátranézni, hogy közben egyenesen halad a kerékpárjával. Szintén jó gyakorlat az, hogy az ember egy picit el tudja vonatkoztatni a kezeit, lábait és a szemeit egymástól, tehát mondjuk úgy haladjon be egy kereszteződésbe, hogy fékezzen, lassítson, de közben elfordítsa a fejét és vegye föl a szemkontaktust, miközben a haladási irányán nem változtat. Ezek látszólag könnyű dolgok, de egy

kezdő kerékpárosnak még az is gondot okozhat, hogy ne a fékjeit, vagy a váltóját nézze egy lassításnál.” És vedd át fejben a közlekedési táblákat, a kerékpározásra vonatkozó KRESZ szabályokat!

IRÁNY AZ UTCA!

Az elmúlt hónapokban nem csak Budapesten, hanem az egész országban sokszorosára nőtt a bringásávok, bringautak száma. Ezeken jóval biztonságosabban közlekedhetsz, mint az autók között, de ez nem jelenti azt, hogy más járművekkel, gyalogosokkal nem kereszteződik az utad. Itt Feledi Péter, kerékpáros baleset szakértő szerint „Egymásra kell figyelni a közlekedésben. Nincs külön kerékpárosoknak vagy gépjárművezetőknek vagy akárki másnak recept: a figyelem magas szintje az elvárt. A balesetek jellemzője, hogy a legtöbb esetben nem akarnak egymásnak ártani a felek, tehát figyelmetlenségről, gondatlanságról van szó!”

Nyeregbe fel, élvezd a hátszelet, a tekerést! De ne feledd a távolságtartásra vonatkozó intelmeket – a saját és mások biztonsága érdekében sem!

A Bringás Brigantik támogató partnere a Generali a Biztonságért Alapítvány

AZ ÓLAKTÓL A PERMETEZŐ DRÓNOKIG

NEMRÉG ZÁRULT LE A DUE NAGY DIÁK AGRÁRTESZT - MEZŐGAZDÁLKODJ OKOSAN! NÉVEN INDÍTOTT VETÉLKEDŐJÉNEK ELSŐ FORDULÓJA. A JÁTÉK CÉLJA, HOGY LERÁNTSA A LEPLET A MEZŐGAZDASÁGBAN ALKALMAZOTT HIGH-TECH ESZKÖZÖKRŐL ÉS ARRÓL A VALÓSÁGRÓL, AHOL A LEGMODERNEBB TECHNOLOGIA SEGÍTSÉGÉVEL MINŐSÉGIBB TERMELÉST ÉS JOBB ÉLETKÖRÜLMÉNYEKET TUDUNK ELÉRNI, MIKÖZBEN A JÖVŐ GENERÁCIÓINAK ÉRDEKÉBEN BIZTOSÍTANI TUDJUK A KÖRNYEZETI FENNTARTHATÓSÁGOT IS.

Együttműködő partnerünk, a Hello Modern Agrárium részéről **Dr. Fekete Ritával**, a Szent István Egyetem stratégiai és fejlesztési vezetőjével beszélgettünk a 21. századi agrárium világáról.

NAGYVÁROSI EMBER NEHEZEN TUDJA ELKÉPZELNI, MILYEN A MEZŐGAZDASÁGI ÉLETFORMA. HOGYAN LEHET EZ MA TRENDI? MIÉRT DÖNTENEK A HALLGATÓK A MEZŐGAZDASÁGI SZAKOK MELLETT?

Nagyon sokan azért választják ezt, mert a szüleik, vagy rokonaik a mezőgazdaságban tevékenykednek. Illetve vannak olyanok is, akik abból a motivációból, hogy tegyenek valamit a Földünkért.

SOKAKNAK A MEZŐGAZDASÁGRÓL MÉG A KIS PIROS TRAKTOR ÉS AZ EKE JUT ESZÉBE. AZ ÉVEK SORÁN SOKAT FEJLŐDÖTT A TECHNOLOGIA. MILYEN ÚJ ÉS MODERN ESZKÖZÖKET HASZNÁLNAK JELENLEG?

Ma már a mezőgazdaság egyáltalán nem arról szól, hogy például kézzel, egyesével behordjuk a takarmányt zsákokban az istállóba. Most már önjáró traktorokkal, számítógép által vezérelve dolgozunk. Sőt, ha például kár keletkezik a vetésben, azt már a gépek segítségével is meg lehet tudni, nem szükséges hozzá a személyes jelenlét. De a személyes kedvencem, hogy Hollandiában már létezik tulipán betakarító kombajn is! Mindig azt képzeltem, hogy szálanként szedik le a virágokat, pedig a gép is sérülés nélkül le tudja szedni.

Az állattartásban is hasznunkra válik az új technológia. Már 15 éve létezik Magyarországon olyan tehenészet, ahol a tehén odaáll az álláshoz, és a gép a fülében lévő chipről kiolvassa, hogy milyen tápot kell kapnia. A tojásból kikelt kiscsikéket is össze lehet gyűjteni gépekkel.

Nem csak egyénileg kezeljük tehát az állatokat. Összességében nagyon sok minden van, amiben segít az informatika. Ez már teljesen más világ, mint amit húsz éve lehetett látni.

A mezőgazdasági lét egy különleges életforma, sajátos együttélés a természettel. Napról napra láthatod, hogyan fejlődik, változik a növény, az állat, amelyek a születéséről, életfeltételeiről Te gondoskods. A természet a szerető gondoskodást hét és fél milliárd földlakó táplálásával hálálja meg.

A mezőgazdaság az élő anyagok világa. Az ember évezredekig figyelte, mi történik, ha ebbe a világba beavatkozik, ha jobb életfeltételeket teremt, mint amit a nehezen kiszámítható természeti környezet változásai kínálnak a növények, állatok számára. A megfigyeléshez, a beavatkozáshoz ma már a 21. század digitális technológiáit használjuk. Az érzékelésünket gépekre, drónokra, szántóföldre, állatokra helyezett szenzorokkal bővítjük ki és okostelefonra telepített applikációkkal akár a tábla szélén állva kiértékeljük a gyűjtött adatokat, de lehet, hogy a „felhőbe” küldött információkat mesterséges intelligencia értékeli ki és tesz javaslatot a szükséges megoldásokra. A távirányítású gépek, az automatizált munkafolyamatok, ugyanúgy, mint az iparban, természetes részévé váltak a mezőgazdasági termelésnek. A nehéz fizikai munkát számítógépezérlésű eszközök végzik. Ez ma már az okos farmok és okos farmerek világa.

Korunk agrártermelésben megfigyelhető jelensége, hogy egyre kevesebb humán erőforrás egyre több mesterséges technológiát alkalmaz. Vegyszerek helyett gyomirtó robotokat használunk, drónokkal tudunk permetezni, mintákat venni. Az egyetemünkön éppen egy

vízmintákat felvevő drónt fejlesztenek. És ez még csak a mezőgazdasági technológiai forradalom kezdete. Aki szeretné építeni a jövőt a jó ötleteivel, tárt karokkal várjuk, és a későbbiekben részesévé válhat a kutatás-fejlesztési programjainknak.

MILYEN MODERN ESZKÖZÖK LÉTEZNEK MÉG?

Korunk megfigyelhető jelensége, hogy egyre kevesebb humán erőforrást használunk, és egyre több mesterséges technológiát. Drónokkal tudunk permetezni, mintákat venni. Az egyetemünkön éppen egy vízmintákat felvevő drónt szeretnénk kifejleszteni. Aki szeretné építeni a jövőt a jó ötleteivel, tárt karokkal várjuk, és a későbbiekben részesévé válhat a kutatás-fejlesztési programjainknak.

MILYEN HOSSZÚ KÉPZÉSEIK VANNAK?

Agrármérnök öt éves osztatlan képzéssel lehet valaki. De ezen kívül 3,5 éves alap-, és 2 éves mesterképzéseket is indítunk, sőt felnőttképzéseink is vannak, ha valaki mondjuk a mezőgazdaságnak csak egy részterülete iránt érdeklődik, például méhészet vagy gyógynövénytermesztés.

ORSZÁGOS SZINTEN NAGYJÁBÓL HÁNYAN VÁLASZTJÁK AZ AGRÁR KÉPZÉSEKET?

Elsőre meglepő lehet, de több mint ötezer hallgató választja ezt a pályát! Ugyanis nagyon sok minden tartozik az ágazatunkba, nem csak az ólak, meg a földek, amik mellett elmegyünk. Hozzánk kötődik többek között az élelmiszeripar, kutatólaborok, a vad és halgazdálkodás, illetve a globális környezetvédelmi problémák megoldásának keresése is. Ez a sokszínűség szerintem a legizgalmasabb dolog az agráriumban.

Vírus és vakcina

A kutatástól a piaciig

A KORONAVÍRUS JÁRVÁNY NEMCSAK A HÉTKÖZNAPI EMBER MINDENNAPI ÉLETÉT FORGATTA ÉS FORGATJA FEL, DE A MODERN ORVOSTUDOMÁNYT IS SOHA NEM LÁTOTT KIHÍVÁSOK ELÉ ÁLLÍJA – FEJVESZTETT HAJSDA FOLYIK A KÓR ELLENI VAKCINA KIFEJLESZTÉSÉÉRT, AZONBAN A COVID-19 VÍRUS ELLENSZERE CIKKÜNK ÍRÁSÁNAK IDŐPONTJÁBAN MÉG NEM LÉTEZIK.

Orvosi és egészségügyi szakemberek egész sora szerte a világon dolgozik a világjárvány megfékezéséért: jelenleg több, mint 200 vakcina fejlesztése zajlik, amelyekből közel 30 már emberi tesztelés alatt áll. Egy oltóanyag kifejlesztése átlagos körülmények között évtizedes munkát igényel, az elkeserítő fertőzöttségi és halálozási adatok azonban sürgős beavatkozásért kiáltanak: a kutatók becslései szerint azonban legjobb esetben is 12-18 hónapnak kell eltelnie, mire a védőoltás megjelenhet a piacon.

ÍGY MŰKÖDNEK A VAKCINÁK

Fontos leszögezni, hogy az oltóanyagok nem a fertőzöttek meggyógyításában, hanem az egészséges emberek megfertőződésének megelőzésében segítenek. Lényegük, hogy a vírusfertőzésért felelős kórokozót fecskendezik be az emberi szervezetbe, csupán legyengített vagy elölt formában. Mindez arra ösztönzi a szervezetet, hogy antitesteket termeljen, így mesterséges immunitás alakul ki a fertőzés ellen.

HOGYAN ZAJLIK VAKCINAFEJLESZTÉS?

A fent említett 165, fejlesztés alatt álló vakcinán már január óta dolgoznak a szakemberek, jónéhány közülük pedig már március óta tesztelés alatt áll.

A folyamat azonban a legszigorúbb biztonsági előírásokat betartva történik, ennél fogva rendkívül időigényes. Amint a kutatólaborokban zajló munkálatok befejeződnek, többfázisú tesztelés következik – a szakembereknek ugyanis a gyógyszer forgalomba hozása előtt maximálisan meg kell bizonyosodniuk arról, hogy az oltóanyag biztonságos és hatékony.

A fejlesztés első lépcsőfoka az ún. „preklinikai fázis”, amely jellemzően embereket érintő kísérletek nélkül zajlik, a tesztelést állatokon végzik – például majmokon vagy egereken –, azt vizsgálják, érzek-e immunválasz az állatok szervezetéből.

Ezt követően, a „klinikai fázis I” keretein belül egészséges emberek egy kis csoportjának adagolják a vakcinát, majd a „klinikai fázis II” következik, amikor már többszáz embert vonnak be a vizsgálatokba, és életkor alapján csoportokra bontva vizsgálják az esetleges mellékhatásokat, illetve a megfelelő adagolást.

A végső, „klinikai fázis III”-nak keresztelt szakaszban már emberek ezreire tesztelik a készítményt, összehasonlítják azt más gyógyszerekkel és ismételten vizsgálják a lehetséges mellékhatásokat. Ha az adott vakcina sikeresen szerepelt valamennyi szakaszban, akkor a végső fázis után

megkezdődhet a forgalomba hozatal, azonban még ezután is folyamatosan ellenőrzik a biztonságosságot és a költséghatékonyságot.

MIKORRA VÁRHATÓ A VEDŐOLTÁS?

Jelenleg 6 vakcina tart a „klinikai fázis III” szakaszban, ezeket amerikai, brit és kínai gyógyszercégek fejlesztik: a kézzelfogható eredményt, azaz a védőoltások tömeggyártását 2021 nyarára jósolják. Hazánkban is zajlik a koronavírus elleni vakcina kutatása, rengeteg kísérlet folyik, a fejlesztések azonban még a kezdeti fázisban tartanak.

A szakemberek azonban úgy fogalmazznak, amennyiben a tömegek számára elérhetővé is válik a védőoltás, az nem jelenti az óvintézkedések megszűnését, így a távolságtartás és a maszkviselés várhatóan még jó ideig mindennapjaink része marad.

(Bezzeg Hanna)

A természet-
tudományok,
ahogy a suliban
nem hallod!

A tudományos
dolgok
izgalmasak - tudtad?
Mi bebizonyítjuk!

Mindennapi
tudomány
okostelők,
szépségápolás,
szuperautók!

2020. szeptember 23-án
az Akvárium Klubban!

 MotoLux[®]
ELEKTROMOS KERÉKPÁROK
www.biromotor.hu
8638 Balatonlelle
Rákóczi út 240
+36 70 394 22 21

Miért a Motolux?

Török eredetű termékek
Minőségi anyaghasználat
Eladás utáni
terméktámogatás

FELISMERED, HA VESZÉLYBE KERÜLSZ?

MI IS AZ A CYBERBULLYING? KI A NOMOFÓBIÁS? MIT JELENT AZ ONLINE VILÁGBAN A FLAMING? VAN MEGOLDÁSOD ARRA, HA VALAKIT A NETEN BÁNTALMAZNAK? FELISMERHETŐK AZOK A HELYZETEK, AMIKOR VESZÉLYBE KERÜLHET VALAKI? ILYEN, ÉS EHHEZ HASONLÓ KÉRDÉSEK SZEREPELNEK A NAGY DIÁK BŰNMEGELŐZÉSI TESZTBEN.

A DUE Médiahálózat népszerű tesztsorozatának az a célja, hogy megtudják a fiatalok: ismerik-e a rájuk leselkedő veszélyeket, tudják-e, mi a különbség a csíny és a bűncselekmény között, és el tudják-e kerülni azt, hogy áldozattá, netán elkövetővé váljanak egy-egy kényes helyzetben. A Nagy Diák Bűnmegelőzési Teszt a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács támogatásával jött létre.

A Nagy Diák Bűnmegelőzési Teszt néven futó háromfordulós országos verseny kifejezetten Neked szól. A fődíjakért akkor indulhatsz, ha 14-22 év közötti vagy, de a teszten bárki próbára teheti magát. Az online tesztsorozat olyan érdekes kérdéseket is felvet, amelyekről eddig esetleg azt hihetted, hogy az még csak diákcsinny. Emellett pedig olyan új ismeretekre is szert tehetsz, melyeknek köszönhetően pontos információkat szerezhetsz például a jogaidról, a zaklatás formáiról, a tudatmódosító szerekről, a rongálásról, a garázdaságról, szexuális, illetve vagyon elleni bűncselekményekről is.

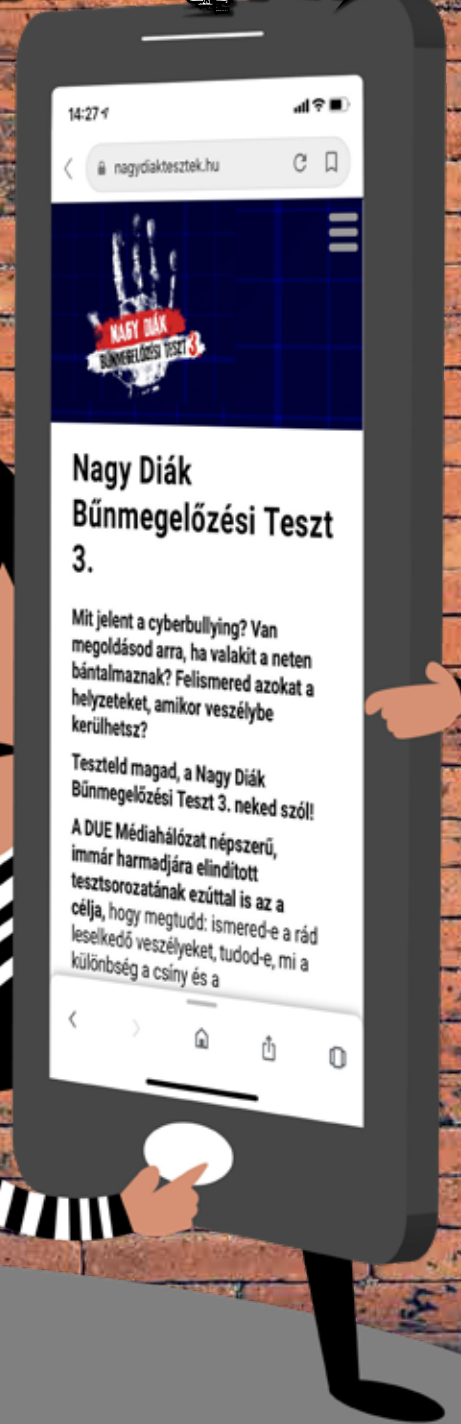
Ott vannak például a dizájner drogok, melyekkel többek között épp a korosztályodat célozzák meg, csak éppen a mesterségesen, olcsón előállított hatóanyagok szervezetre káros hatásaival nem foglalkoznak az elkövetők.

Egy másik, kifejezetten az „Y” és „Z” generációt érintő bűncselekmény-csoport pedig az internethez, illetve a virtuális világhoz, közösségekhez köthető. Sajnos vannak, akik másokat bántanak a világháló felhasználásával. Ezen a téren a legújabb „divat” a cyberbullying, amikor az elkövető sértő, fenyegető SMS-ben, e-mailben vagy online üzenetekben félemlíti meg, zaklatja,

alázza meg a sértettet. A happy slapping során pedig nemcsak megverik az áldozatot, hanem a bűncselekményt mobiltelefonnal dokumentálják is.

Az interneten kicsalt fényképek is sok fejtörést okozhatnak, főleg, ha azok intim jellegűek. Egy felkészületlen fiatal számára egyfajta pokoljárás is lehet, amíg eldönti, mi legyen akkor, ha bizalmasan megosztott valakivel pár képet, majd az illető ezekkel zsarolni kezdi, vagy azokat tiltott módon fel akarja használni.

A harmadik Nagy Diák Bűnmegelőzési Teszt döntőjét szeptember 23-án rendezzük a budapesti Akvárium Klubban. 2021 elején pedig újra játszhatsz

és versenybe szállhatsz a fődíjakért az immár negyedik alkalommal meghirdetett Nagy Diák Bűnmegelőzési Teszten.

„AZ ISKOLAI ERŐSZAK NEM AKKOR KEZDŐDIK, AMIKOR KARCSIKA MEGPOFOZTA PISTIKÉT”

HATALA JÓZSEF VISZONYLAG KÉSŐN, 33 ÉVESEN TALÁLTA MEG ÉLETE HIVATÁSÁT, A RENDŐRI PÁLYÁT. 2010 ÉS 2013 ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYKÉNT VEZETTE A MINKET SZOLGÁLÓ ÉS VÉDŐ SZERVEZETET. MANAPSÁG A NEMZETI BŰNMEGELŐZÉSI TANÁCS ELNÖKEKÉNT DOLGOZIK EGY BIZTONSÁGOSABB MAGYARORSZÁGÉRT.

MINDIG RENDŐR SZERETETT VOLNA LENNI?

Nem. Későn érő típus vagyok. Közlekedésmérnöként végeztem, de végül a '80-as évek változó világában nem éreztem azt, hogy a szakmám környezetében hogyan tudnék előrébb jutni, így végül 33 évesen elmentem rendőrnek. A pályámat baleseti helyszínelőként kezdtem a Budapesti Rendőr-főkapitányságon.

DIÁK KORÁBAN MILYEN VESZÉLYEKTŐL IGYEKEZTÉK MEGÓVNI A SZÜLEI?

Megmondom őszintén, nem kellett sok mindentől. Én akkoriban minden szabadidőmet a kenuban töltöttem, Csepelen. A sportegyesületben erősen el voltunk zárva a „rossz csábításától”. Nem voltunk egy bulis, csavargós társaság sem, így egy meglehetősen békés környezetben nőhettem fel.

MANAPSÁG SOKAN ÉLNEK AZ ÖNÉHEZ KÉPEST JÓVAL KEVÉSBÉ BIZTONSÁGOS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT. A FIATALABB GENERÁCIÓ MENNYIRE TÁJÉKOZOTT A BŰNMEGELŐZÉS TÉMÁJÁBAN?

Azt látom, hogy szerencsére egyre jobban terjed a megelőzés mindenféle formája. Nem csak bűnmegelőzésre gondolok, hanem az egészségünk, vagy a környezeti károk prevenciójára is. Ha ehhez egy megfelelő tudást tudunk adni a következő nemzedéknek, akkor azt gondolom, hogy már

sokat tettünk a cél érdekében. És ez ugyanígy van a kriminalitás területén is. El szeretnénk érni, hogy a fiatalok megfelelő információkkal rendelkezzenek a kritikus helyzetekben. Például tudják mérlegelni, hogy egy bizonyos szituációban hozott, elsőre jónak tűnő döntés diákszínre, vagy már bűncselekménynek minősül. Próbálunk emellett közösséget is építeni. Fontos, hogy a szociális kompetenciákból minél többet tanuljanak meg a felnövekvő generáció tagjai, annak érdekében, hogy ne váljanak bűncselekmény elkövetőivé, vagy áldozataivá.

MIK AZOK A TERÜLETEK A FIATALKORI BŰNMEGELŐZÉS TERÉN, AMELYEK MÉG FEJLESZTÉSRE SZORULNAK?

Egy nagyon nagy rejtély és boszorkánykonyha a modern informatika világa. Az online zaklatás sajnos eléggé sok kihívást elénk állító terület. Példának okáért az iskolai erőszak nem akkor kezdődik, amikor Karcsika megpofozta Pistikét, az már annak a vége, a beteljesedése. Vannak jelek, amelyekből lehet következtetéseket levonni, hogy valami rendkívüli esemény zajlik, és ha nem lép közbe senki sem kellő időben, akkor abból komoly gondok is lehetnek. Ezért fontos, hogy a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanácscsal öt évvel ezelőtt elkezdtük a pedagógusok felkészítését az iskolai bűnmegelőzéssel kapcsolatban. Fontos tudniuk, hogy milyen jelenségekre kell odafigyelni, és milyen

lépéseket tehetnek ezekkel kapcsolatban.

MILYEN EHHEZ HASONLÓ PROGRAMOK LÉTEZNEK MÉG AZ ISKOLAI BŰNMEGELŐZÉSRE?

Rengetegféle programunk van, például a *Reakció*, amely különböző szituációkról, például az alkohol- és drogfogyasztásról szól. Emellett vannak kortárs segítők is, akik a saját korosztályuknak adják át a bűnmegelőzési ismereteket, hiszen ők sokkal könnyebben szólítják meg a velük nagyjából egy időseket, mint egy idősebb ember. Rajtuk kívül youtuberekkel, és más influenszerekkel is együttműködünk, akik az internetes véleményformálásukkal tanítják a nézőiket. Mindezek mellett több felsőoktatási intézményben, például a Testnevelési Egyetemen a leendő tanároknak, edzőknek is oktatunk bűnmegelőzési ismereteket.

HASONLÓ CÉLJA VAN A NAGY DIÁK BŰNMEGELŐZÉSI TESZTNEK IS. MIÉRT ÉRDEMES A TESZTET KITÖLTENI?

Rengeteg új információt ad, illetve mélyít el a témával kapcsolatban. Emellett van az egésznek egy sajátos versenyszelleme is. Emlékszem a rendkívül izgalmas tavalyi döntőre, ahol jó volt látni azt is, hogy a játékosok mennyire komolyan vették a kihívást, és felkészültek a megmérettetésre. Remélem idén is találkozunk!

(Végh János)

VECSEI H. MIKLÓS:

„NINCS OLYAN, HOGY JÓ SZÍNÉSZ”

VECSEI H. MIKLÓS, A VÍGSZÍNHÁZ TÁRSULATÁNAK TAGJA TÖBBEK KÖZÖTT NEMECSEK ERNŐT JÁTSZOTTA A NAGY SIKERŰ „A PÁL UTCAI FIÚK” ELŐADÁSBAN. HIVATÁSAKÉNT TEKINT A SZÍNHÁZRA, HISZ BENNE, HOGY A SZÍNPAD EGYEDÜLÁLLÓ ESZKÖZEIVEL SEGÍTENI LEHET AZ EMBEREKNEK.

ELSŐRE BEJUTOTTÁL A SZÍNműVÉSZETIRE, EZ NYOMÁST JELENTETT SZÁMODRA?

Nekünk egy fiatal, rendhagyó osztályunk volt, az osztály felét elsőre vették fel, tehát együtt voltunk zöldfülűek, együtt löktek be minket ebbe a mély, sötét vízbe. Örülök, hogy így alakult, mert viszonylag fiatalon végezhettem, és így még egyszer feltehettem magamnak a kérdést, hogy biztos ezt akarom-e csinálni. Valószínűleg tanár lettem volna, vagy író, ha másképp alakul. De szerencsémre végül hivatást találtam a színházban.

A JELENTŐS MÉDIAFIGYELEM MELLETT MENNYIRE TUDSZ ÖN AZONOS MARADNI?

Nem nagyon tudtam, ezért is töröltem le a Facebook és Instagram oldalaimat, valamint csak nagyon ritkán adok interjút. Azt érzem, hogy színésznek lenni kiváltság és egy fontos feladat, de csak ritka esetben példaképpé válok. Szerintem az orvosok, tanárok és a szociális munkások a példaképek. Nekünk az lehet feladatunk, hogy erre rávilágítsunk, és ne mi sütkérezzünk az ő szerepükben. És hogy mennyire tud az ember önazonos maradni ilyen médiafigyelem mellett? Még akkor is, ha tudatos az ember, és odafigyel magára, kialakul róla egy kép, mert feltesznek hasonló kérdéseket, amikre három-négy soros válaszokban kell szavak szintjén

felelni, megfelelni. És hiába őszinte az ember, és bármennyire is önazonos ezekben a válaszokban, mégiscsak kialakul egy kép, amely nem az ember összetettségét mutatja, és emellett még el is kezd hasonlítani a saját maga által kialakított képhez, mert elvárják tőle.

VAN OLYAN SZEREP, AMIT MINDENFÉLEKÉPPEN SZERETNÉL ELJÁTSZANI?

Azt kívánom magamnak, hogy minél többször találkozzon az életem és a színházi szerepem. Szerencsére már többször megadatott hasonló szituáció, és ez sokszor segített szomorúságaimon, nehézségeimen átlendülni. De ugyanígy az örömeimet is meg tudom osztani a szerepeimmel. Ennek örülnék, nem egy konkrét karakternek.

MILYEN KARAKTEREK BEN ÉRZED MAGAD A LEGKOMFORTOSABBAN?

A színház pont arról szól, hogy kikerülj a komfortzónádból. Ha valaki komfortosan játszik, akkor szerintem valamit elront. Itt pont minden előadás előtt ki kell hívnod magad egy párbajra, és le kell győzni magad ebben a párbajban. Ez nem komfortos. Horváth Csaba mondta: lazán feszesen.

A FELLÉPÉSEK, FORGATÁSOK MELLETT MENNYI IDŐD JUT A SAJÁT VERSEID ÍRÁSÁRA?

A vers számomra egy olyan dolog, ami kiszakad az emberből, tehát akkor írok, ha úgy dobog a szívem, hogy ki kell játszanom, ki kell írnom, ki kell fogalmaznom magamból. De mostanában ritkán írok verseket, utóbbi évben egy vagy két verset írtam, inkább a szöveggönyvekre fókuszálok.

MI A TE ALKOTÓ KÖZEGED, HOL SZERETSZ GONDOLKODNI VERSEKEN, SZÖVEGGÖNYVEKEN?

Egy színészházban lakom, ahol színészek élnek egy kommuna-szerű helyen. Van egy kutyánk, egy macskánk, egy kaméleonunk és egy sündiszónk. Nagyon szeretek ebben a közegben lenni. Gitárommal a kezemben, pengetgetni, gondolkodni és ott létezni, de emellett szeretem a Balatont is, és a rövidebb, két-három napos utazásokat is.

egy jó barátság vagy randi. Nem arról van szó, hogy olvassunk minél többet, hanem hogy mindenki találja meg azt az olvasmányt, ami az ő lelkét annyira izgatja, hogy nem akar mást csinálni. Én sem azért csinálom a Poketet, hogy minél többen olvassanak, hanem hogy minél több embert hozzak izgalomba az irodalom által.

AZ OLVASÁS, MINT SZOKÁS, TEVÉKENYSÉG, ALAKÍTHATÓ?

Szerintem igen. Mondjuk ugyanúgy, mint a futás, ehhez szoktam hasonlítani. Az ember, amikor először megy el futni, akkor nem élvezi. Próbálgatni kell, meg találni a terepét, saját műfaját, milyen zenét hallgatsz közben, hallgatsz-e zenét, hol csinálod, reggelente vagy esténként. Hasonlóan kell beprogramozni az életbe az olvasást is, és előbb-utóbb már hiányozni fog.

SOKAN DÖNTENEK MIATTAD A SZÍNÉSZPÁLYA MELLETT. EZ MENNYIRE GYAKOROL RÁD, A KARRIEREDRE NYOMÁST?

Nem tudtam erről. Ha igaz, jól esik, viszont olyan szempontból nyomást helyez rám, hogy minden fiatalabb érdeklődőnek el kell magyaráznom, hogy a színészet közel sem olyan, mint amilyennek kívülről tűnik. Maga az átélés művészete, egy befelé figyelő, egyáltalán nem expresszív művészet. Nem egy stand-up comedy mondjuk, hanem egy vallomások műfaj.

A POKET ZSEBKÖNYVEK MÁR LASSAN KÉT ÉVE TÖRETLEN NÉPSZERŰSÉGNEK ÖRVENDENEK. HOGYAN ZAJLIK EGY KÖNYV MEGJELÉNÉSÉIG AZ ÚT?

Általában én, a környezetem és a tanítványaim visszajelzései alapján nézek címeket. Elküldöm a listát Grecsó Krisztiánnak és Beck Zolinak, ők véleményezik. Aztán megnézzük, hogy minek tudjuk megszerezni a jogait. Olyan nagykövetet kérünk fel, akit példaképnek gondolunk, vagy tiszteljük azért, amit képvisel, és valamennyire passzol az ő jelenléte az éppen megjelenő címhez.

SZERINTED MI A LEGJOBB MÓDJA ANNAK, HOGY FELHÍVJUK A FIATALOK FIGYELMÉT AZ OLVASÁSRA?

Úgy gondolom, hogy önmagában nem jó mondás az, hogy olvassunk minél többet. Mert nagyon sok a rossz irodalom, és végülis a céltalan netes böngészés alatt is olvasol, vagy ha egy gyógyszernek a receptjét nézed. Meg kell találnunk azokat a műveket, amik úgy izgatnak minket, mint

BÁRKIBŐL JÓ SZÍNÉSZ VÁLHAT?

Szerintem nincs olyan, hogy jó színész. A színészet egy állapot. Én voltam már borzasztó rossz színész, és voltam már jó színész. Vannak olyan tehetségek, akik majdnem minden este jók. És jó színésznek lenni sem boldogság, mert néha nagyon nagy fájdalmakat élsz át színpadon, és azt mondják, hogy milyen jól játszik. Kicsit paradox helyzet.

Az is színészet, ha én a családi házam pincéjében hat ember előtt, péntekenként előadok valamit. Ez ugyanolyan érvényű színészet, mintha minden este a Vígszínházban 1200 ember előtt játszom. A színészet nem egy foglalkozás, hanem egy életforma. Tulajdonképpen a legkisebb része az, amikor szerepelsz az emberek előtt. A legnagyobb része az önreflexió és a figyelem, mind magadra, mind más emberekre a mindennapokban. És minél magasabb fokra járatod ezt, annál jobban tudsz majd elmélyülni a színészetben.

(Bodor Julcsi)

PÉNZ7, hogy tudatosan használd a pénzed, és merj vállalkozni!

SMART SCHOOL

KÉRDÉSEID VANNAK A PÉNZÜGYEKRŐL, DE NEM TUDOD, KINEK TEDD FEL ŐKET? A PÉNZ7-ET NEKED TALÁLTÁK KI! AZ EGYHETES PROGRAMSOROZAT ALATT NEM CSAK JÁTSZVA TANULHATSZ A FELELŐS PÉNZÜGYI MAGATARTÁSRÓL, A BIZTOSÍTÁSOKRÓL, A KIBERBIZTONSÁGRÓL, DE IDÉN TAVASSZAL AZT IS MEGTUDHATTAD, HOGYAN INDÍTHATOD EL A SAJÁT VÁLLALKOZÁSODAT. BALOGH LÁSZLÓ, A PÉNZÜGYMINISZTERIUM PÉNZÜGYEKÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRA MESÉLT A RÉSZLETEKRŐL A DUE TALLÓZÓNAK.

MI IS AZ A PÉNZ7?

A PÉNZ7 (angolul European Money Week) az Európai Bankföderáció kezdeményezése, amelyhez hazánk 2015-ben csatlakozott többi 34 európai ország mellett. Az egész világra kiterjedt változatában, a Global Money Week-ben – aminek mi 2017 óta vagyunk a tagjai – 175 ország vesz részt. Magyarországon idén immár hatodik alkalommal rendezték meg a PÉNZ7-et, amelynek lényege, hogy az általános és középiskolás fiatalok pénzügyi tudatosságot és ismereteket szerezhessenek a témahét alatt. A PÉNZ7 összeköti a kellemeset a hasznossal: egy hétre kiszakítja a diákokat és a tanárokat a megszokott iskolai tanrendből, így élményszerűen találkozhatnak olyan a gyakorlati és érdekesítő témákkal, mint a pénzügyi biztonság, a kártyás vagy okostelefonos fizetések, vagy a helyes pénzügyi magatartás, melyeknek nagy hasznát veszik majd az iskolapadot elhagyva a mindennapokban.

EGY KICSIT BESZÉLGESSÜNK A SZÁMOKRÓL. HÁNY ISKOLA ÉS TANULÓ VETT RÉSZT AZ IDEI RENDEZVÉNYSOROZATBAN? MENNYI ÖNKÉNTES SEGÉDKEZETT BENNE?

A PÉNZ7-en azok az iskolák tudnak részt venni, amelyek előzetesen regisztrálnak a www.penz7.hu oldalon, idén ezt 1203

intézmény tette meg, és a március elején megrendezett programsorozaton 217 ezer diák vett részt. A tanárok mellett 901 gyakorlati szakember adott órákat: bankárok, biztosítási szakemberek, vállalkozók, illetve személyesen a pénzügyminiszter is, aki minden évben óraadó szerepet is vállal.

MIÉRT FONTOS A PÉNZÜGYI ISMERET A FIATALOK SZÁMÁRA?

Egyrészt a középiskolások jelentős része már valamilyen módon foglalkozik pénzügyekkel – van zsebpénze, gyűjt valamire, fesztiváljegyre vagy elektromos gitárra, esetleg arra, hogy megszerezze jogosítványát, rendelkezik bankkártyával, gyakran fizetnek a telefonjukkal. Másrészt, régi mondás, de igaz, hogy nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk. Ahhoz, hogy felnőttként el tudjanak igazodni, hogy megfelelő döntéseket tudjanak hozni, elengedhetetlen az az alapvető fogalmak, folyamatok és kockázatok ismerete. Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy ebben a korban már szóba kerülnek az utazások, nyaralások, ahol kulcsfontosságú az utasbiztosítás megkötése. Külföldön akár a begyulladt fogunk kezelése is viszonylag nagy kiadásokkal járhat, amitől egy egyszerű biztosítás megkötésével megkímélhetjük magunkat. Ma már léteznek erre telefonos applikációk, így akár pár perc alatt megköthető a biztosítás elutazásunk

Balogh László, a Pénzügyminisztérium pénzügyekért felelős helyettes államtitkára

előtt, és nem kerülnek olyan sokba, mint ahogy azt egyesek gondolják: akár naponta egy kávé vagy üdítő árából meg lehet vásárolni a biztonságot magunknak.

MILYEN TÉMÁK A LEGNÉPSZERŰBBEK A DIÁKOK KÖRÉBEN?

Minden évben van egy előzetesen kiválasztott téma, amit az adott évben nagyobb hangsúllyal szerepeltetünk a tananyagokban: idén ez a biztosítások köre, illetve a pénzügyi biztonság volt. Tapasztalataink szerint a diákok számára az a biztosítási kérdések voltak

Varga Mihály pénzügyminiszter a témahét indulásától önkéntesként tanórákat tart

Gion Gábor, pénzügyekért felelős államtitkár

Izer Norbert, adóügyekért felelős államtitkár

a legnépszerűbbek, amelyekre, úgy érezték, nekik is szükségük lehet. Ilyen például a készülékbiztosítás, hiszen sokan rendelkeznek drága okostelefonnal, ami bizony megsérülhet, elveszhet, ilyenkor nagy segítség lehet a biztosítás. A másik téma, amiről felcsillant a szemük, a kibébiztonsággal kapcsolatos ismeretanyag volt. Sok fiatalvásárol rendszeresen az interneten, ahol van mire vigyázni, hiszen sok biztonsági kockázat áll fent, amelyekkel nem árt tisztában lenni. Fontos például, hogy soha ne adjuk meg a PIN-kódunkat, ügyeljünk rá, hogy jelszavaink kellően összetettek legyenek, ne legyen könnyen kitalálható és soha ne használjuk ugyanazt a jelszót több oldalon. Ha valaki ezeknek az egyszerű szabályoknak a tudatában vásárol az interneten, kevésbé kell félnie az adathalásztoktól.

AZ IDEI PÉNZ7 IZGALMAS TÉMÁJA VOLT AZ „ÖTLETBŐL VÁLLALKOZÁS”. A FIATALOKNAK SZÁMOS JÓ ELKÉPZELÉSÜK VAN, DE SOKAN NEM TUDJÁK, HOGYAN VALÓSÍTHATNÁK MEG EZEKET. MIK AZOK A TANÁCSOK, AMELYEKEL EGY JÓ ÖTLETBŐL VÁLLALKOZÁS SZÜLETHET?

Az ötlet a szikra, ami elindíthat egy vállalkozást, de a szikra önmagában nem fog lángra kapni. Az ötletnél fontos, hogy minél újszerűbb, kreatívabb és eladhatóbb legyen. Ezután jön a képbe a pénzügyi tudatosság, el kell kezdeni számolni: ki kell találni, hogy válhat belőle eladható szolgáltatás vagy termék, ki gyártja le, milyen erőforrásokra van hozzá szükség, és hogy ehhez milyen cash-flow szükséges. Végig kell

gondolni, hogy van-e annyi saját pénzünk, vagy hitelt is kell felvennünk? Ha hitelre van szükségünk, pontosan mennyire? Milyen bankhoz fordulunk? Egy hosszú folyamat ezeket mind kitalálni, mielőtt belevágunk a vállalkozásunkba. A kiadások és bevételek közti egyensúlyt is meg kell találni, hiába van egy jó ötletünk, ha azt a kapcsolódó költségek miatt csak irreálisan drágán tudnánk értékesíteni. Ilyen esetben meg kell keresnünk, hol tudjuk a kiadásokat csökkenteni. Mindebből látszik: alapos, számos megfontolást igénylő munka szükséges ahhoz, hogy ötletünket felépítsük odáig, hogy haszonra tegyünk szert a végén. Nem kell lebecsülni az ötlet jelentőségét, de számításba kell vennünk a kivitelezés összetett folyamatát is.

HA VALAKI NEM TUD RÉSZT VENNI A PÉNZ7-EN, MILYEN ELÉRHETŐ ANYAGOKKAL FEJLESZTHETI PÉNZÜGYI TUDÁSÁT OTTHON?

A PÉNZ7-nek van egy saját weboldala, ahol nem csak az idei, hanem a korábbi évek tananyagai, óravázlatok, valamint a tanároknak előkészített segédanyagok is megtalálhatóak. Minden információ, ami elhangzik a PÉNZ7-en, a honlapon is elérhető. Ezen kívül vannak kitűnő, a Pénziránytű Alapítvány által fejlesztett akkreditált, tankönyvek és ehhez kapcsolódó munkafüzetek is, amelyeket elsősorban azoknak ajánlunk, akiket érdekel a matematika, a történelem és a pénzügyi terület – ezek mind megtalálhatóak a www.penz7.hu, illetve az www.okosanapenzel.hu oldalán is.

(Molnár Blanka)

Digitális Diákszéf

Fizetési módszerek elsajátítása diáktallérral és valódi nyereményekkel

A LEGTÖBB ÁLTALÁNOS ISKOLÁS DIÁKNAK TÖBBNYIRE MÁR VANNAK ÖNÁLLÓ PÉNZÜGYEIK: RENDELKEZHETNEK VALAMENNYI MEGTAKARÍTÁSSAL, FIZETNEK ÖNÁLLÓAN EGY BOLTBAN VAGY A BÜFÉBEN, ÁM NINCSENEK TISZTÁBAN AZ ÖSSZES FIZETÉSI MÓDSZERREL, ÉS NINCSENEK TAPASZTALATAIK A PÉNZÜGYEK KEZELÉSÉVEL. A MAGYAR NEMZETI BANK MOST EGY ÚJ KEZDEMÉNYEZÉssel JÁRUL HOZZÁ A DIÁKOK MEGFELELŐ TÁJÉKOZTATÁSÁHOZ. EZ A DIGITÁLIS DIÁKSZÉF.

„Érdeemes a diákokat már idejekorán felkészíteni, hogy amikor már önálló jövedelmük lesz, ne okozzon gondot nekik, hogy hogyan gazdálkodjanak a pénzzel. Legyen fogalmuk arról, hogy hogyan takarítsanak meg nagyobb összegeket, és gondolkodjanak tudatosan a hitelfelvételről is. Hiszen a diákok egyre korábban kell pénzügyekkel foglalkozniuk, be kell osztaniuk a zsebpénzüket, számíthatnak egyetemistaként diákhitelre, ösztöndíjra. Így sokkal hamarabb az életük részévé válnak a pénzügyek, mint a korábbi korosztályoknak. A Pénz7 során az is kiderült, hogy a diákok mennyire látják rá családjaik pénzügyekkel kapcsolatos feladataira, kihívásaira. Egyre több fiatal tud arról is, hogy a szülei milyen hitelt szeretnének felvenni, akár lakásbővítésre, építkezésre vagy új autó megvásárlásához. Bizony a szülők pénzügyi jártassága és tudatossága nagyban befolyásolja, hogy a gyerekek milyen módokon, és milyenfajta pénzügyekkel találkoznak. Az új generáció

egyre nyitottabb a technológiai kérdésekre, így könnyen lépést tudnak tartani a folyamatosan fejlődő megoldásokkal. A diákok szinte a mobiljukon élik az életüket, készség szinten használják az eszközt szinte bármire. Így érdemes a pénzügyekkel való ismerkedést ezen a platformon is megejteni. Jelentős a mobiltelefon-használat a felsősök körében, látszik, hogy mennyire a mindennapjaik része ez az eszköz. „A pénzügyek és a mobil összekapcsolásával pedig sokat segíthetünk nekik a pénzügyi edukációjukban” – mondta el Szombati Anikó, a Magyar Nemzeti Bank digitalizációért és a fintech szektor fejlesztéséért felelős ügyvezető igazgatója.

ÉS HOGY EBBŐL HOGYAN KÖVETKEZIK A DIGITÁLIS DIÁKSZÉF?

A kisebb gyermekeknek a pénz még kizárólag készpénzt jelent, amit a szüleiktől, nagyszüleiktől ajándékba kapnak. Azzal gazdálkodnak, esetleg félreteszik, vagy

abból vásárolnak. Azonban a világ digitális fejlődése miatt az elektronikus fizetések egyre elterjedtebbek, hiszen ezek jelentősen megkönnyítik az életünket, és biztonságosabbá teszik pénzügyeinket. Ezért kell megmutatni a gyerekeknek, hogy ezek a funkciók mennyire könnyen és egyszerűen használhatóak a mindennapokban.

Gyakran szóba kerül, hogy hány éves kortól ajánlott bankkártyát adni egy gyerek kezébe. A jogszabályok szerint a felső osztályos diákok ebből a szempontból még nem tartoznak a cselekvőképes korosztályba. Ők még nem tudják megfelelően felelősséggel használni a bankkártyát. Így különösen fontos, hogy még időben megismerhessék, hogy mik a kártyahasználat és az egyéb elektronikus fizetési módok előnyei, hogy ezek a fizetési eszközök megbízhatóak, és ha okosan használják, akkor számtalan előnyt rejtenek magukban. Többek között ezt szeretné megmutatni a Magyar

Nemzeti Bank a Digitális Diákszéf játékkal, melyet idén szeptembertől érhetnek el a gyerekek. A játék lehetőséget kínál többféle tranzakció elvégzésére, ráadásul egymással is játszhatnak vele a gyerekek.

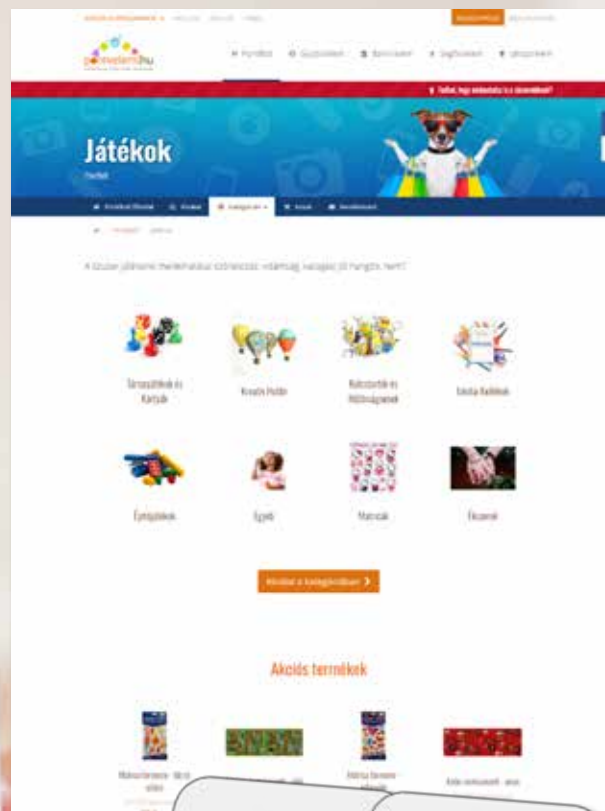
A kártyahasználton kívül fontos tehát az is, hogy a fiatalok megtanulják jól használni az innovatív fizetési módszereket, mint például a mobiltelefonon keresztül történő fizetést. A Digitális Diákszéf kezdeményezéssel a gyerekek megismerhetik a legmodernebb technológiákat, és szinte minden fizetési módba betekintést nyerhetnek.

A Digitális Diákszéfet mobiltelefonon keresztül, egy applikációval lehet elérni. Az MNB ezzel egy kifejezetten gyerekbarát alkalmazást hozott létre, melyben megbízhatnak a szülők és a gyerekek egyaránt. Hogy még vonzóbbá tegyék a játékot a gyerekek számára, beépítettek különböző feladatokat is a programba, mellyel ajándékokat nyerhetnek: akár powerbank-ot, sporteszközt vagy Lego-t.

A nyeremény attól függ, hogy mennyit tudnak megtakarítani az alkalmazásban. A beváltási lehetőséget a PontVelem webshop biztosítja. A megszerezhető ajándékok időről változnak majd, és igazodnak a játékban résztvevő diákok megtakarítási célkitűzéseikhez. A program alkotói így szeretnék összekapcsolni a pénzügyeket a játékkal és az élménnyel.

Persze az applikáció nem csak a pénzügyi ismereteket erősíti, hanem digitalizációra vonatkozó kvizeket is tartalmaz, illetve fenntarthatósággal, zöld gondolkodással kapcsolatos infókat is beépítettek a rendszerbe. A jövőben pedig időről időre bővül a platformon a feladatok köre.

Induláskor 45 iskolában kezdik majd meg a program népszerűsítését. A diákok visszajelzéseit a későbbi fejlesztések során beépítik a rendszerbe. A készítők már a fejlesztés megkezdésekor is bevonták a diákokat a név, illetve a dizájn kiválasztásába. Az első évben még pilot fázisban működő

applikáció később kiterjed az egész ország területére, bővülnek a funkciói, és a korosztályból bárki használhatja.

A szülők és a diákok közösen tudják majd letölteni az alkalmazást, mivel jogilag a szülők fognak regisztrálni. Ők hozhatnak létre egy családi közösséget, melybe bevonják a gyermekeiket. Ezután a gyerekek a barátaikat is meg tudják hívni, így indulhatnak meg közöttük a különböző tranzakciók. A szülők is segíteni tudják gyerekeiket, például adhatnak meg éremszerzési lehetőséggel járó célokat gyermekeik számára, ezzel is növelve az esélyt az értékesebb ajándékok megszerzésére.

(Bogdán Noémi)

KAMU VAGY IGAZI?

ÍGY CSEKKOLD, KIVEL BESZÉLGETSZ!

SOKAKNAK ÉLŐBEN NEHEZEBBEN MEGY AZ ISMERKEDÉS, NEHEZEN TUDNAK MEGNYÍLNI, VAGY EGYÁLTALÁN KEZDEMÉNYEZNI. MOST RÁADÁSUL A SZEMÉLYES TALÁLKOZÓ IS KEVÉSBÉ AJÁNLOTT, FŐLEG IDEGENEKSEL, ÍGY ELJÖTT AZ INTERNETES BARÁTKOZÁS, ISMERKEDÉS IDEJE! VISZONT A VIRTUÁLIS VILÁGBAN NAGYON KÖNNYEN ADJÁK KI AZ EMBEREK MÁSNAK MAGUKAT, MINT AKIK VALÓJÁBAN. ÍGY HÁT SOSEM TUDHATOD TELJESEN BIZTOSAN, KIVEL CSETELSZ, DE NÉHÁNY APRÓSÁG ELLENŐRZÉSÉVEL BIZTONSÁGOSABBÁ TEHETED AZ ISMERKEDÉST.

Az egyik legismertebb közösségi portál a Facebook, amit rengetegen használnak. Azt hiszem, nem mondok újdonságot azzal, hogy ott szinte bárki bárkit ismerősnek jelölhet, üzenetet küldhet bárkinek, adatokat tudhat meg a másiktól csupán néhány kattintással. Talán ez a legegyszerűbb, és a legszélesebb körben használható platform az ismerkedésre. Olyannal is kommunikálhatsz, akit a valóságban egyáltalán nem ismersz, vagy csak látásból, viszont élőben nem mersz odamenni hozzá. Ez persze sok előnnyel járhat, de honnan tudhatod, hogy akivel beszélsz, tényleg az, akinek kiadja magát? Mielőtt kockázatot vállalsz és adatokat osztanál meg magadról a beszélgetőpartnereddel, vagy leszerveznél egy találkozót vele, fontos néhány dolgot ellenőrizned vele kapcsolatban.

Sokszor már a profilkép árulkodó lehet, ugyanis az álprofilok képein sosem az illető maga van rajta. Gyakran használják fel más, igazi fiókok képeit, vagy különböző

képkeresőkből töltenek le képeket, de olyanok is vannak, akik mesehőst, tájképet, hírességet állítanak be (ezeknél a legegyszerűbb, hogy óvatosnak kell lenni és talán jobb szóba sem állni velük), vagy épp semmit. Ha gyanúsan tökéletes a profilkép (egy tökéletesnek tűnő, vonzó nő vagy férfit ábrázol), érdemes lehet az URL kódját bemásolni egy képkeresőbe/felismerőbe, ilyen például a www.tineye.com vagy a Google képkeresője. Ha van fent több képe, azok között is ajánlott szétnézni. Illetve az illető idővonala is sokat elárulhat róla: ha nincs semmi, vagy csak nagyon ritka mozgás az üzenőfalán, az is gyanús lehet.

Nem csak a kép azonosítása, de az ismerősök csekkolása is hasznos. Ha vannak közös ismerőseitek, az már jót jelenthet, főleg, ha olyan, akit tényleg ismersz. Nála esetleg rákérdezhetsz az illetőre, hogy honnan ismeri, ki ő, megbízható-e. Ha nincs, akkor is nézz körül az ismerősei között, azok mennyire tűnnek igazi profiloknak, van-e esetleg rokona köztük, vagy barátok, akik

posztoltak vele képet, megjelölték valamiben. Az álprofiloknak sok esetben irreálisan sok ismerősük van, akár több ezer, vagy a másik véglet, mikor épp csak néhány darab.

Ma már az álprofilok felismerésére nyilvános csoportok is vannak, ahova egyszerűen bárki be tud küldeni egy fiókot, amiről mások segítenek megállapítani, hogy valós-e vagy sem. Amikor már mindent ellenőriztél és megbízhatónak találsz annyira, hogy beszélgetni kezdj vele, akkor is fontos, hogy körültekintő és óvatos maradj. Ha minden ok nélkül, sürgetve személyes adataidról kérdezik, a legjobb, ha otthagysz a beszélgetést. Vigyázz, milyen információkat adsz ki magadról, könnyen visszaélhetnek vele! Hasznos lehet, ha csetpartneredet megmutatod a barátaidnak, családtagjaidnak, így ők is elmondhatják véleményüket és segíthetnek észrevenni, ha valami nem stimmel vele.

(Zachariás Zsuzsanna)

HOGYAN TANULJUNK KÍNAIUL AZ INTERNETEN?

A VILÁG TALÁN EGYIK LEGNEHEZEBB KIHÍVÁSÁRA VÁLLALKOZHATUNK ABBAN AZ ESETBEN, HA ELHATÁROZZUK, HOGY MEGTANULUNK KÍNAIUL. ENNEK ELLENÉRE EGY OLYAN TUDÁS LEHET A BIRTOKUNKBAN, MELLYEL TÖBB, MINT 1 MILLIÁRD EMBERREL ÉRTETHETJÜK MEG MAGUNKAT. VÁGJUNK IS BELE, NÉZZÜK, HOGY OTTHON, MAGÁNTANÁR NÉLKÜL HOGYAN TANULHATUNK MEG EGY TELJESEN MÁS RENDSZERŰ NYELVET!

鳥

Kezdjük a legalapvetőbb dolgokkal, például azzal, hogy a kínai nyelv igazából több nyelvet tartalmaz. Az ország álláspontja is az, hogy annyi nyelvjárást lehet megkülönböztetni, hogy akár több nyelvről is beszélhetnénk. A legjelentősebb nyelvváltozata a mandarin, beszélői száma szinte meghaladja másfél milliárd főt. A nyelvnek a legelterjedtebb átírása a pinjin (pinyin). Ennek az átíratnak köszönhetően tudjuk megtanulni a kínai írásjeleket. A mai, modern kínai nyelv körülbelül 25 ezer karaktert számlál. Mielőtt elborzadnánk, nyugodjunk meg, ahhoz, hogy olvasni, beszélni tudjunk a hétköznapi életben elég „csupán” 3-5 ezer karakter is.

Az elején tehát a legfontosabb dolgunk az lesz, hogy a pinyint kezdjük el megtanulni. Ez viszont nem jelenti azt, hogy több ezer karaktert kell robot módjára bemagolnunk. A nyelv úgy épül fel, hogy 214 karakterből, vagy karaktertörédekből adja ki a szavakat. Jó hír, hogy a karakterek megtanulásán kívül már csak egy nagyon nehéz része van a nyelvnek, ami nem a nyelvtan! De ne szaladjunk ennyire előre, nézzük a leghatékonyabb módszereket a pinyin megtanulására! Az interneten van erre egy kiváló táblázata a pinyinnek, a Wikipédia oldalán, de érdemes ellátogatni a **Zapchinese** vagy a **Chinese-Outpost** oldalakra. Az előbbi oldalon megtalálható oktatóvideók segítségével témakörökre bontva ismerkedhetünk meg

a kifejezésekkel. A Chinese-Outpost oldal pedig a nyelvtan elsajátításával lehet a segítségünkre. Fontos megjegyezni, hogy mind a két oldal igényel némi angoltudást, sajnos magyarul jelenleg még nincsenek tanulóprogramok vagy honlapok a témában.

A karakterek megtanulásához James W. Heisig kidolgozott egy módszert, amelynek segítségével logikusan és könnyebben tanulhatunk. Ennek az a lényege, hogy a karaktertörédekeket jelentésük alapján foglalja mondatba, és ezeknek a mondatoknak a segítségével jegyezteti meg velünk. A **Remembering the Hanzi** című könyv már az interneten is megtalálható, szintén angolul, de egy társalgási szintű angoltudás már elég ahhoz, hogy mindent megértsünk belőle. Ezeknek a karaktereknek a megjegyzésére pedig használhatunk szimplán tanulókétyákat, de az **ANKI** nevű program segítségével mindezt az interneten is meg

tudjuk tenni. Az ANKI megmutatja nekünk a felismerendő karaktert, majd mi választhatjuk ki, melyik a helyes jelentése. Ezek után pedig nekünk kell értékelnünk magunkat, mégpedig az alapján, hogy milyen nehezen találtuk ki az adott szót. Minél nehezebben, annál többször fogja nekünk a program újra és újra bedobni.

A nyelvtanra abból a szempontból nem kell figyelni, hogy milyen sorrendben mondjuk ki egymás után a szavakat, hiszen sorrendtől függetlenül is értelmesek lesznek. Viszont, amire nagyon figyelni kell, az a szavak és a szótagok helyes kiejtése. Ezt legkönnyebben filmek, sorozatok és különböző kínai hanganyagok hallgatásával sajátíthatjuk el.

(Lendvai Martin)

TIPP OTTHONI TANULÁSHOZ:

A **Hipersuli** digitális oktatási program célja, hogy a technológia az iskolai tanórákon is szerepet kapjon, például a nyelvórákon is, amit a tanárok képzésével segít. Ezzel pedig a diákok is nyernek, hiszen személyre szabott ismeretekkel gazdagodhatnak,

a száraz tanórák pedig élvezetes közös munkává válnak. A tavaszi karantén alatt a **Hipersuli** szakemberei a **hipersuli.hu**-n folyamatosan frissülő szakmai tartalmakkal segítették a tanárokat és szülőket a digitális oktatásra való átállásban.

VÁSÁRLÁS A NETEN VAGY ÜZLETBEN EGYIK JOBB, MINT A MÁSIK?

MA MÁR A FOTELBŐL SEM SZÜKSÉGES FELKELÜNK AHHOZ, HOGY VÁSÁROLJUNK. RUHA, REPJEGY, SMINK VAGY ÚJ TELEFON, NEM GOND – PÁR KATTINTÁS ÉS MÁR ÚTON IS VAN FELÉNK. DE MI VAN, HA NEM TETSZIK, KICSI A MÉRET, NEM AZ A MINŐSÉG, AMIRE SZÁMÍTOTUNK, VAGY SÉRÜLVE ÉRKEZIK A TERMÉK? BIZTOSAN ÉRDEMES MINDENT ONLINE MEGVENNI? VAGY MUSZÁJ MINDENÉRT ÜZLETEKBE JÁRNI?

ALEXANDRA, AKINEK NINCS MÁS VÁLASZTÁSA

„Azért szeretem az online vásárlást, mert azok a márkák, amiket igazán szeretek, a lakóhelyemen nem kaphatók, csak más városokban, így nekem ez az egyedüli lehetőségem, hogy hozzájussak ezekhez a ruhákhoz. A méreteket tudom, így nem jelent gondot, de ha esetleg nem lennék biztos benne, van méretátlázat is, úgyhogy annak segítségével meg tudom nézni. Szerintem online nagyobb a kínálat. Sokan ugye azért is nem szeretnek rendelni, mert nem biztosak abban, hogy a méret jó lesz-e, vagy félnek, hogy a ruha nem úgy fog kinézni élőben, mint ahogyan a honlapon.”

VIOLA MEGGONDOLJA, MIT ÉS HONNAN SZEREZ BE

„Alapvetően ruhákat nem szeretek online vásárolni, mert nagyon nehéz őket felpróbálni, és sokkal nehezebb a visszaküldés, főleg hogyha külföldről rendelek, ezért azokat mindig boltban veszem. Amit viszont szeretek netről rendelni, azok a könyvek, vagy az eBay-ről mindenféle kutyút, ékszert, mert sokkal olcsóbbak. Ritkán cipőt is szoktam, mert megéri, bár fennáll a veszélye, hogy nem lesz jó a méret.”

A két lány véleménye ugyan különböző, de mindkettőben van igazság. Online rendelés esetén érdemes megfontolni, honnan és mit rendelünk, de van lehetőség a visszatérésre vagy cserére is. Sőt, a cégek kötelezettséget is vállalnak erre!

MIRE FIGYELJ?

Élhetünk ugyanis *elállási joggal*, ami azt jelenti, hogy minden indok nélkül visszaküldhetjük az online megrendelt terméket, akkor is, ha kibontottunk a csomagot, vagy felpróbáltuk a ruhát. A webáruháznak pedig vissza kell fizetnie annak árát: „A fogyasztónak a termék kézhezvételét követő 14 napon belül joga van elállni a vásárlástól.”

Siklósi Máté, fogyasztóvédelmi szakértő felhívja figyelmünket, mikre érdemes odafigyelnünk a termék visszaküldése esetén:

„Az online vásárlás legnagyobb kockázata, hogy nem tudjuk, kitől vásárolunk. Az első és legfontosabb, hogy különbséget kell tennünk az Európai Unió tagállomából és azon kívüli országokból online vásárolt termékek között. Azok a jogok, amiket mindig elmesélünk – például, hogy 14 napig

elállhatunk a vásárlástól –, kötelezően csak az EU-s országokban vannak előírva. Amint kilépünk az EU területéről, rendkívül sok kockázatunk lesz: fizetési, szállítási problémák és a visszaküldésnek a költsége.”

A szakértő azt tanácsolja, ha lényeges számunkra, hogy vissza tudjuk küldeni a rendelt terméket, érdemes Magyarországról, de legalábbis az Európai Unió területéről vásárolnunk. A visszaküldés esetén viszont érdemes tudni, hogy ennek költségeit a vevőnek kell fizetnie, így nem mindegy mennyi az annyi!

„Hiába veszek egy sálát hatezer forintért, mert féláron van és milyen fantasztikus üzlet, hogyha a visszaküldés tizenötezer forintba kerülne. Ilyenkor nyilván nem fogok élni a visszaküldés lehetőségével, vagyis nem használhatom ki azokat az előnyöket, ami miatt ezt az opciót választottam. Tehát a legfontosabb a lokalitás.” – emelte ki a szakértő a DUE Tallózónak adott interjújában. Nagyon lényeges, hogy mielőtt rendelünk, tájékozódjunk a vásárlás és a visszaküldés feltételeiről, amit megtalálunk az ÁSZF, vagyis Általános Szerződési Feltételek között.

Ugyanis akadhat olyan eset, amikor nincs mit tenni, elbukjuk a pénzünket, mert vannak olyan termékek, amikre nem vonatkozik ez a szabály. Például:

- virágküldemények,
- romlandó áruk (pl.: nem tartós élelmiszerek),
- hírlapok, folyóiratok,
- egyedi igények alapján készült termékek (pl.: saját fényképes póló, egyedi méretre szabott bútor)
- koncertjegyek,
- repülőjegyek, gépjárműbérlés,
- szállásfoglalás.

És vannak olyan termékek, amiket csak az eredeti csomagolásban lehet visszaküldeni, ilyenek higiéniai és egészségvédelmi termékek (pl.: fehérnemű, fogkefe, egyes sminktermékek). Ugyanakkor számos webshop azzal a „kedvezményel” él, hogy ha a tőle vásárolt árut egy általa megadott átvételi pontra elviszed, és ott adod le, akkor ingyenesen visszaveszi.

HA ÜZLETBEN VÁSÁROLSZ, EZEK A LEHETŐSÉGEID:

Azonnali csere: 3 napon belül lehetőség van visszavinni és kicserélni, vagy levásárolni az adott termék árát az üzletben.

Jótállás („garancia”): jellemzően 1 évig tart és tartós fogyasztási cikkere vonatkozik, ilyenek a mobiltelefonok, a bútorok, a háztartási gépek, a számítógépek stb. A lényege, hogy ebben az egy évben a gyártó, forgalmazó garantálja, hogy a megvásárolt termék kifogástalanul fog működni. Ez abban különbözik a szavatosságtól, hogy itt mindig az eladó felel és neki kell bizonyítania, hogy a termék nem volt hibás, amikor eladta.

Ha ezt nem tudja, köteles kijavítani vagy kicserélnie a terméket. Tehát nem mondhatja azt, hogy csak akkor cseréli ki a mobiltelefont, ha bebizonyítom, hogy nem ejtettem le.

Szavatosság: kicsit gyengébb jog a jótállásnál, de előnye, hogy minden fajta termékre érvényes, például tízezer forint alatti műszaki cikkekre, ruhákra. A szavatosság 2 évig tart, de az első 6 hónap után, ha nem ért velünk egyet a kereskedő, nekünk kell bizonyítani a hibát, illetve annak okát is.

ONLINE RENDELÉS ESETÉN MÁR BONYOLULTABB A HELYZET...

Az eladó csak addig vállal felelősséget a termékért, ameddig azt a megrendelő átveszi. Magyarra fordítva, ha a szállítás során betörök az okostelefon képernyője, mi pedig aláírjuk, hogy átvettünk a csomagot, aláírásunkkal egyben azt is elismerjük, hogy sérülésmentesen kaptuk meg a telefont. Műszaki cikkeknel lényeges, hogy hiba felfedezése esetén azonnal értesítsük a céget, ahonnan rendeltük és visszaküldése előtt készítsünk róla fényképet vagy videót, hogy bizonyítani tudjuk, ha a visszaküldés során a csomagban sérülne.

AZ ELÁLLÁSHOZ EZEKRE LESZ SZÜKSÉGED:

- A megvásárolt árura.
- Vásárlást igazoló blokkra (nyugtára) vagy számlára.
- Talpraesettségre, amikor megpróbálnak lerázni.

Fontos kiemelni, hogy ezek a szabályok nem csak az online vásárlásra vonatkoznak!

(Bihari Bernadett Luca)

OKOSAN VÁSÁROLJ OKOSESZKÖZT!

A 21. SZÁZADBAN, AZAZ AZ OKOSESZKÖZÖK KORÁBAN ÉLÜNK. ANNYIRA A MINDENNAPJAINK RÉSZEI, HOGY SZINTE BÁRHOL HOZZÁJUTHATUNK EZEKHEZ A TERMÉKEKHEZ. RENGETEG MÓDJA VAN AZ OKOSESZKÖZ VÁSÁRLÁSNAK IS, DE VAJON MIKÉNT LEHET EZ A FOLYAMAT A SZÁMUNKRA LEGKEDVEZŐBB?

Okosórát, okostelefont, tabletet ma már rengeteg helyen vásárolhatunk. Valódi boltban vagy webshopban, márkakereskedőtől vagy viszonteladótól, belföldi partnertől vagy külföldről. Nem szabad azonban meggondolatlanul, „első impulzusok alapján” nekifutni a beruházásnak, hiszen rengeteg termék és rengeteg vásárlási mód közül választhatunk.

Ismerős az, amikor egy barátodnak új telefonja lesz, és hirtelen elavultnak érzed az egyébként tökéletesen funkcionáló mobilodat, ezért kényszerrel érzed, hogy vegyél egy ugyanolyat, ha nem jobbat? Esetleg, amikor *tényleg* csak nézelődni mész be egy szakszobába, de első pillantásra szerelem a legújabb okosóra? A színe, a tulajdonságai, vagy az ára is meggyőzhet arról, hogy igenis ő lesz a társad. Ezzel te is egyetértesz – egészen addig, amíg a következő, „igazán új, igazán szép, igazán okos” órával nem találkozol. Akkor jöhet érzéketlen szakítás, mert megtaláltad életed legújabb szerelmét. Hogy ezt, azaz az impulzusvásárlást elkerüld, érdemes előre gondolkodni és alapos megfontolás után nyélbe ütni az üzletet.

BIZTOSAN SZÜKSÉGED VAN RÁ?

Először is gondold át, hogy *tényleg* szükséged van-e arra az eszközre. Ha úgy érzed igen, éppen életbevágó, akkor előtte szerencsés utánanézni az interneten, hogy kinek mi a véleménye róla. Ha negatív jelzőket írsz

a termék neve mögé a keresőben, akkor nagy eséllyel találsz rossz véleményeket. Ez nem baj, sokat lehet belőlük okulni és megelőzhetnek egy felesleges hercehurcát a biztosítás, visszaküldés meg egyéb folyamatok kapcsán, amik akkor merülnek fel, ha nem vagy elégedett azzal, amit az üzlet a kezvedbe adott. Érdemes azt is megkeresni, hogy mennyire káros a környezetre az áru. Talán csak közvetve, a gyártási folyamatok során. Mégis tisztább lesz a lelkiismeretünk, ha olyan gyártót támogatunk, aki kíméli az otthonunkat, a Földet.

FOGJ GYANÚT, HA VALAMI TÚL OLCSÓ!

Nem utolsó szempont egy ilyen beruházásnál, hogy mennyiért is vesszük legújabb kincsünket. Fontos, hogy csak megfelelő ár-érték arányban vásároljunk. Azt nagy eséllyel mindenki érzi, ha a pénztárcájához, illetve a megvenni kívánt cikk képességeihez mérten aránytalanul magas az ár. De mi a helyzet akkor, ha aránytalanul alacsony?

Ha aránytalanul alacsony árat látunk, illetve ha a szállítás/garancia körülményei nem szokványosak, bonyolultak, esetleg nem is tisztázzák ezeket a fontos kritériumokat az eladók, fontos, hogy hamar gyanút fogjunk, mert ilyen esetben több, mint valószínű, hogy a beszerzés helye nem biztonságos. Nagy rá az esély, hogy nem érvényesíthetjük fogyasztói jogainkat. „Lehet,

hogy nem állhatunk el a szerződéstől, ha hibát találunk benne, vagy meggondoltuk magunkat” – mondta Siklósi Máté fogyasztóvédelmi szakember, aki szerint ugyanez igaz a garanciális jogainkra is.

MÁSKÉPP, MINTHA BOLTBAN VENNÉD

Azzal talán mindenki tisztában van, hogy ezeket a jogokat fizikai vásárlás esetén hogyan érvényesítse, de online a garancia kicsit másként működik. Nagyon fontos utána nézni a honlapon, hogy milyen feltételekkel van szavatossági, illetve jótállási jog. Ezen kívül azt is fel kell tüntetniük, hogy hogyan kezelik a panaszokat.

Van, hogy az eladó lehetőséget nyújt plusz biztosítás megkötésére, nagyon hasznos lehet egy félresikerült mozdulat, vagy egy váratlan baleset után. Szakértőnk, Siklósi Máté szerint azonban ennek is érdemes elolvasni a részleteit. Példának hozta fel, hogy több biztosítás esetében beírják a szerződésbe, hogy az eladó mentesül a térítési kötelezettségei alól abban az esetben, ha a kárt egy kiskorú, azaz 18 év alatti okozta nagykorú felügyelete nélkül. Amennyiben fiatalok vagyunk, vagy olyannak vásárolunk, aki nincs még 18 éves, minden bizonnyal nem ez a biztosítástípus lesz a legkedvezőbb számunkra.

Ha a termék beszerzési helyének nem Magyarországot, de az Európai Unió tagállamai egyikét választjuk, a legfontosabb

jogszabályokat tekintve ugyanazok a szabályok vonatkoznak az eladóra, mintha hazai webshopban vásárolnánk, ezért túl nagy meglepetés nem fog érni minket. A többi EU-s tagállamban is általában érvényes mind az 1 év jótállás, a 2 év szavatosság, és a 14 nap elállási jog is.

ÉS MI A HELYZET AZ EU-N KÍVÜLI VÁSÁRLÁSOKKAL?

Ezzel szemben, ha olyan külföldi országból tervezünk vásárolni, ami nem tartozik az Európai Unió tagállamai közé, a fent említett jogok már nem, vagy nem feltétlenül ebben a formában érvényesek. Éppen ezért megfelelő körültekintést igényel egy ilyen vásárlás. Az első és legfontosabb feladatunk, hogy meggyőződjünk, hogy az adott webshop megbízható-e. Tegyük fel a legfontosabb kérdéseket: Az eladó valóban létezik? Vannak már valódi vásárlói a boltban, az értékelések igaziak? Milyen veszélyeket sejtetnek a negatív hozzászólások vagy netes keresési eredmények? A kártyaadatok biztonságban vannak?

Ha ezekre pozitív választ kaptunk, jöjjenek a részletek! Érdeklődjünk, járjunk utána pontosan a garanciának, az elállási

jogoknak, a visszaküldés módjának stb. Tartsuk szem előtt, hogy nagyon kicsi az esélye, hogy magyar nyelven találunk útmutatót vagy tájékoztatót, ezért stabil nyelvtudást igényel a művelet.

MI VAN, HA SEMMIBE VESZIK A JOGAINKAT?

Abban az esetben, ha nem tudjuk érvényesíteni a jogainkat, mert nem működik együtt velünk az eladó, nem szabad kétségbeesni. Ugyan hatóság nem avatkozhat bele a dologba, a vitát békeltető testület, szükség esetén bíróság előtt is le lehet folytatni. Csak akkor tartózkodnak a beavatkozástól a hatóságok, ha nem történik szabálysértés. Ha az eladó megtagadja az alapvető jogainkat, mint például a 14 nap meggondolási jogot, akkor már szabálysértés történik. Erről tehetünk bejelentést, és kaphatunk külső segítséget is.

Az okoseszközök vásárlása egy nagyon összetett dolog, amit nem lehet hirtelen, gondolkodás nélkül véghezvinni. Jól meg kell fontolni, majd a lehetőségeink mérlegelése után dönteni figyelembe véve minden részletet, beleértve az apróbetűs részt is.

(Vida Zsanka)

VINCZE LILLA: „A ZENÉBEN MINDEN BENNE VAN”

HA VALAMI PROBLÉMA VAN EGY RENDSZERREL, HA A TERMÉSZET NEM TALÁLJA A HELYÉT, FIGYELMEZTETÉST KAPUNK MI, EMBEREK. A VÁLSÁGOK – LEGYEN SZÓ A RENDSZERVÁLTÁSRÓL, VAGY A JELENLEGI VILÁGJÁRVÁNYRÓL –, NEM VÉLETLENEK, MESÉLI VINCZE LILLA, DE TALÁN ISMERŐSEBB A GONDOLAT, HA AZT ÍROM: „MOST JÚLIA NEM AKAR A FÖLDÖN JÁRNI, FÖLSZÁLLT INKÁBB A FEJÜNK FÖLÉ”. AZ ÉNEKESNŐ HÁROM ÉVTIZEDE TARTÓ PÁLYAFUTÁSÁRÓL, A 1989-90-ES ÉV VÁLTOZÁSÁIRÓL OSZTOTTA MEG GONDOLATAIT.

A Napoleon Boulevard zenekar az 1986-os Interpop fesztiválon való győzelemmel berobbant a magyar köztudatba. Mit jelentett abban a rendszerben „sztárnak” lenni? Én nem azért kezdtem el már nagyon fiatalon a művészetekkel foglalkozni, mert sztár akartam lenni. Ennek a kifejezésnek van egy olyan olvasata, amit nem igazán kedvelek. Úgy gondolom, ez az egész muzsikálás túlmutat ezen. A zenélés egy magávalragadó kifejezőmód, ami lelkileg gyógyít, ezen kívül nagyon aktualizált – főleg a pop-rock kultúra. Azért kezdünk el zenélni, mert valamit meg akarunk magyarázni, el akarunk mondani a dalaink által. Ha ezt szeretik hallgatni az emberek, a zenész ajándékkul kapja a sikert. Amikor a Napoleon Boulevard megnyerte a fesztivált, kapuk nyitlak ki előttünk. Egészen más volt akkoriban megélni a győzelmet, mikor egy rádió, egy tévé volt csupán. Még a villamos is megállt másnap!

HOGY ÉLTE MEG A RENDSZERVÁLTÁST, MINT ZENÉSZ?

Amikor 1985-ben megismertem ezeket a kiváló zenészeket, akik akkor már a Solaris zenekarként működtek, érezni lehetett a rendszerváltozás előszelét. Nagyon nehéz ezt megfogalmazni, mert az ember a bőrén, a körülötte zajló dolgokon érzi azt,

hogy valami meg fog változni. Pont erről szóltak a dalaink, hiszen a zenével annyira naprakészen elmondhatók problémák, élethelyzetek. Picit mi is „forradalmárok” voltunk, merészek a dalszövegek tekintetében is, és én erre büszke vagyok. Hittük, hogy mi olyan fiatalok lehetünk, akiknek megvan a lehetősége változtatni a saját sorsán, hogy felelősséggel hathatunk emberekre, hogy példaértékűek lehetünk egy békés, harc nélküli változásban. Mindannyian nagyon komolyan gondoltuk a felelősségvállalást ebben a rendkívüli helyzetben. Egy bezárt világban éltünk, kinőttük azokat a szabályokat, amiben felnőttünk: mint amikor az ember kinövi a ruháját, és szeretne mást hordani, szeretne többet látni a világból, de egyelőre nem teheti meg. A rendszerváltás elválaszthatatlan az én zenei életemtől, ha nem mesélnék semmit, az ekkoriban írt „rendszerváltós” dalokból – *Kérlek, ne félj; Maradunk a Duna partján* – akkor is ki lehetne szűrni, mi mindent éltünk meg.

A NAPOLEON BOULEVARD ELSŐ FELÁLLÁSA MEGIS MEGSZÜNT 1991-BEN.

Háromfelé szerveződött a zenekar, én Czigliány Istvánnal zenéltem tovább. Évekig lendületben, őszintén, hitelesen játszottunk, de a változástól felbódult világban mindenki

kereste a helyét. El kellett gondolkodnunk, hogy hova tartunk, és hogyan tudunk tovább együtt érezni és együtt gondolkodni. A művészet lételeme, hogy a zenésztársak szeretik és tisztelik egymást, mint egy családban. A nagy szabadságban, amit kaptunk, nem tudtuk még az irányelveket, ez a változás a közösségeket is megváltoztatta. Szerencsére mi ezt intelligensen megoldottuk, emberek tudtunk maradni, és ez a fontos.

MI A KULCSA ANNAK, HOGY MÉG ENNYI IDŐ UTÁN IS KÉPES MEGÚJULNI, MEGŐRIZNI AZ ELSZÁNTSÁGÁT?

Idealista vagyok, az életben a küzdelmekkel együtt kell nemesen vigyázban állnunk és nézni a Nap felé. Én is megkaptam azokat a szenvedéseket, amik nemesebbé tettek, de bátornak kell lenni, és erősnek testileg, lelkileg. Nem szabad erőltetni a romboló hatású, szárnyakat metsző dolgokat. Mindenféle krízishelyzetet át lehet vészelnéni egy erős karakterrel. Én iszonyú erős szeretetet kaptam a szüleimtől, sok mindent megtanultam kislányként. Ezt az otthoni mintát mindenki cipeli magával élete során, mint egy kis csomagot. Mindig ott van velünk, amit otthonról hozunk.

(Novák Henrietta)

VARGA MIKLÓS: „NEM VOLTAM BOLDOGTALAN EMBER, HIÁNYÉRZETEM AZONBAN VOLT”

VARGA MIKLÓS HANGJA EGÉSZEN BIZTOSAN A LEGTÖBB MAGYAR FÜLÉBEN CSENG, HA AZ EURÓPA CÍMŰ DALRA, VAGY AZ ISTVÁN, A KIRÁLY ROCKOPERA IKONIKUSSÁ VÁLT BETÉTDALAIRA GONDOL. AZ ÉNEKES MOST A RENDSZERVÁLTÁS IDŐSZAKÁRÓL OSZTJA MEG GONDOLATAIT.

MIK VOLTAK A LEGJELENTŐSEBB VÁLTOZÁSOK A ZENEI ÉLETBEN A RENDSZERVÁLTÁS UTÁN?

Az elmúlt rendszerben létezett a cenzúrázás, ha a kiadó, a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat menedzserének nem volt megfelelő egy dalszöveg vagy sor, akkor változtatásra kérték meg a művészeket, ellenkező esetben nem jelenhetett meg az album. Amikor a P. Box zenekar első lemezét készítettük, a mi esetünkben is voltak olyan szövegek, amelyeket eredeti formájukban nem engedélyeztek, például az Egérszerenád című dalban, melynek alapjául a „szegény, mint a templom egere” mondás szolgált. Miután megszűnt a cenzúra, már nem volt muszáj a sorok közé rejteni a mondanivalót, egészen nyersen, őszintén lehetett fogalmazni.

A rendszerváltásnak köszönhetően megnyílt számunkra a nagyvilág, ez meglehetősen felemás állapotot eredményezett a zeneiparban. Korábban sokkal nehezebben jutottak be az országba a külföldi előadók dalai, akkortájt még léteztek „magyar sztárok”. Ma már korlátlanul, ellenőrizetlenül születnek dalok, nagyobb konkurenciával kell számolni a zenészeknek. Nagyon felhígult a szakma, nem feltétlen a minőség jelenti a húzóerőt, hiszen míg annak idején vizsgához volt kötvé az, kiből lehet előadóművész, manapság bárki zenélhet és befuthat, megkötések nélkül.

Ugyanakkor, ha valaki ügyesen műveli a szakmát, sokkal jobban kereshet, nagyobb elismertséget szerezhethet, mint azelőtt.

AZ ISTVÁN, A KIRÁLY CÍMŰ ROCKOPERÁT A RENDSZERVÁLTÁS ELŐSZELÉNEK IS HÍVJÁK. MIÉRT TUDOTT BEROBBANNI A KÖZTUDATBA A MŰ, ÉS TUD SIKERES LENNI MÉG 30 ÉV UTÁN IS?

Abban az időben, amikor ez a rockopera született, háttérbe volt szorítva az az egészséges nacionalizmus, melyre minden népnek szüksége van ahhoz, hogy ismerje a múltját, a gyökereit, s amelynek fontosságát bizonyítja a mű hatalmas sikere. Sok összetevője volt annak, hogy ilyen erővel hatott a darab az emberekre: a zene és a szöveg a Szörényi-Bródy páros életművének kiemelkedő része, szerencsés volt a szereplőválogatás is, hiszen a kor legnépszerűbb rockénekesei és színészei kerültek egy színpadra, de az is pluszt adott a dologhoz, hogy a darabban a népet néptáncosok jelenítették meg, vagy hogy feltűntek olyan nemzeti szimbólumok, mint a trikolor és a Himnusz. Kedvező volt az is, hogy a bemutatás idejére már lazultak a rendszerben azok a bizonyos kötelékek. Ettől függetlenül nem tudhattuk a készítőskor,

hogy ekkora hatása lesz az emberekre, a történelemre, és hogy bizony ez is belevet néhány szöveget a kommunisták koporsójába.

HOGYAN TUDNÁ ÉRTÉKELNI A RENDSZERVÁLTÁST 30 ÉV TÁVLATÁBAN?

Tisztán emlékszem arra a pillanatra, amikor a Kossuth téren kikiáltották a köztársaságot. Olyan megismételhetetlen, ünnepélyes pillanat volt ez, ami az ember életében ritkán adódik. Ott éreztük igazán a változás szelét, több évtizedből visszatekintve azonban nem hozta el a rendszerváltás azt a nagy megváltást, amit mindenki várt. Többeknek okozott máig tartó csalódást, hogy a polgári demokrácia építése nem eredményezte az irigyelt nyugat-európai jólétet. Nem számoltunk azzal, hogy a kommunista időszak közel 40 éve nemcsak a gazdaságban, hanem az emberek lelkében is nyomot hagy, és a felzárkózáshoz nem elég néhány esztendő.

Az elmúlt rendszer nem tudom elvetni teljes egészében, hiszen abban a korban nőttek fel, éltem meg a fiatalságom éveit. Énekesként is akkor váltam ismertté, még csak azt sem mondhatom, hogy elnyomás alatt kellett alkotnom. Nem voltam boldogtalan ember, hiányérzetem azonban volt, szabadság utáni vágyam, hogy oda és akkor utazhassak, amikor csak akarok.

(Novák Henrietta)

SEBŐ FERENC:

„A NÉPDALOK HISTORIKUS POPDALOK”

BÁR ÉPÍTÉSZNEK TANULT, MÉGIS MINDENKI AZ ELISMERT NÉPZENEKUTATÓ, NÉPDALGYŰJTŐ, ZENÉSZT ÉS DALSZERZŐT TISZTELI BENNE. NEVE EGYBEFORRT A TÁNCHÁZMOZGALOMMAL, ÉS AZ ELSŐ MEGZENÉSÍTETT JÓZSEF ATTILA-VERSEKKEL. A NEMZET MŰVÉSZEVEL, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA LEVELEZŐ TAGJÁVAL, A KOSSUTH-DÍJAS SEBŐ FERENCCEL BESZÉLGETTÜNK.

SZÁMTALAN JÓZSEF ATTILA VERSET FELDOLGOZOTT. MI FOGTA MEG ÖNT EZEKBE A VERSEKBE?

Amikor az első József Attila-kötet a kezembe került, megdöbbenéssel láttam, hogy milyen erősen hozzám szól. Pontosnak és tömörnek láttam a kifejezőmódját, tökéletesnek a formavilágát. Sok jól ritmizálható, vagy ahogy mondani szokták „skandálható”, azaz énekelhető verset találtam köztük. A hatvanas évek magyar beat slágerei akkor váltottak át magyar szövegre (pl. az Illés, az Omega). Dalaik helyes prozódíája, ritmusa szintén nagyon tetszett nekem, de úgy gondoltam, hogy az ilyesféle dallamok igényesebb tartalmakat is elbírnának. Ezért megpróbálkoztam József Attila, Weöres Sándor verseinek éneklésével. Először az osztálytársaim körében énekeltem, de később a nagyobb közönség is jól fogadta. Az 1970-ben megalakult Sebő Együttes folyamatosan műsoron tartja ezeket a megzenésített verseket.

EKKORIBAN A HATALOM KISAJÁTÍTOTTA JÓZSEF ATTILÁT, KOMMUNISTA KÖLTŐNEK PRÓBÁLTÁK BEÁLLÍTANI. MENNYIBEN OKOZOTT EZ ÖNÖKNEK GONDOT?

Valóban nagyon egyoldalúan mutatták be nekünk az iskolában József Attilát, rengeteg ma már közkedvelt versét nem ismerhettük. A költészetének egy kis epizódját tanították csupán nekünk, az iskolában ezért nem is szerettük meg. Rám is azok a versei tették az említett nagy hatást, amelyeket nem ismertem. Amikor a televízió *Ki mit tud?* versenyére jelentkeztem ezekkel a dalokkal, azt mondták, hogy ilyen műfaj nincs. Tehát maga a műfaj lógott ki a korszak kánonjából. De elég sikeresen sikerült meghonosítani a verséneklés divatját, mert

három évvel később, 1971-ben Berek Katalin készítette József Attila műsorunkat *Együgyű ének* címen már felvette a televízió.

HOGYAN INDULTAK EL A HETVENES ÉVEKBEN A MA IS NÉPSZERŰ TÁNCHÁZAK?

A megzenésített versek vezettek a népzenehez, ami nem más, mint az énekelt versek túlélője, a popzene múltja: *historikus popzene*. Annyira megtetszettek a legújabb erdélyi gyűjtések, hogy Halmos Bélával elkezdtük a népzene eredeti formájában megtanulni. (Természetesen a nyomunkban több zenekar is alakult, amelyek mind énekelt verset, mind népzene eredeti formában vagy átdolgozásokban játszottak.) A kiszélesedő „népzenei revival” volt a táncházak kulcsa, hiszen zene nélkül nincs tánc. Ez volt egyébként a különféle klubok (beat, jazz) megalakulásnak az ideje is, amelyekben – a gyűlekezési tilalom elmúltával – végre összejöhetett az ifjúság, s ebben a pezsgő, új közegben a népzene-néptáncot kedvelő fiatalok 50-60 fős zártkörű rendezvényéből több száz fős szórakozási formává nőtte ki magát.

ÖN NEM CSAK ELŐADTA, DE GYŰJTÖTTE, GYŰJTI IS A NÉPDALOKAT. HOGYAN FOGADTÁK ÖNÖKET A FALVAKBAN?

Nagyon örültek nekünk. Kiderült, hogy a hagyományokat még mindenki ismeri, csak addig nem kérdezték róluk őket. Visszaigazoltuk számukra, hogy az, amit ők tudnak, igenis értékes. Életre szóló barátságok szövődtek a népzenei anyanyelvet ismerő emberekkel, nagyon sokszor vittem őket szerte a világban fellépni, még Kanadába is eljutottunk. Be tudtunk kapcsolódni a népzenei világ-mozgalmakba.

PÉNTEKENKÉNT DÉLBE JELENTKEZIK MŰSORA A BARTÓK RÁDIÓBAN. MILYEN TÉMÁKKAL KÉSZÜL A KÖVETKEZŐ IDŐSZAKRA?

Most kezdtem el feldolgozni az 1970 óta alakult együttesek, köztük a Sebő Együttes elmúlt 50 évét. A magam portájával kezdem, korabeli felvételekkel illusztrálva mesélem el a történetet a kezdetektől fogva. Utána kerül terítékre a többi meghatározó zenekar (pl. a Kolinda), akikkel párhuzamosan (és sok esetben együtt) működve alakult ki a népzenei revival és a táncház..

(Lami Krisztofer)

BÁNSÁGI ILDIKÓ:

„A SZÍNÉSZET NEM ARRÓL SZÓL,
HOGY AZ EMBER REGGEL BEMEGY
A SZÍNHÁZBA, ÉS ESTE KIJÖN,
HANEM KÖZBEN GONDOLKODIK, ALKOT”

„AZ A LEGFONTOSABB, HOGY AZ EMBER MEGTALÁLJA SAJÁT MAGÁT, ÉS A SAJÁT ÚTJÁT.
A TÖBBI MAJD KIALAKUL” – MONDTA LAPUNKNAK BÁNSÁGI ILDIKÓ KOSSUTH-DÍJAS SZÍNÉSZNŐ,
A NEMZET MŰVÉSZE, A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJA. AZ ORSZÁGSZERTE HÍRES
SZÍNÉSZNŐ JELENLEG A NEMZETI SZÍNHÁZBAN JÁTSZIK, ÉS A SZÍNÉSZETRŐL MESÉLT
A DUE TALLÓZÓNAK.

MIKOR DÖNTÖTT ÚGY, HOGY SZÍNÉSZNŐ SZERETNE LENNI?

Gimnazista koromban a felvételi jelentkezés leadásának előestéjén, nagyjából 10 óra körül. Mikor lekapcsoltuk a lámpát, végig folyt egy izzadságcsepp a hátamon, hogy „Jézus Mária, én színésznő szeretnék lenni!”. Persze előtte sok-sok előzménye volt ennek a döntésnek, csak nem tudatos. Kicsi korom óta mindig szerepeltem, először a szomszéd lányokkal játszottunk, én voltam a királylány, és ők varrták nekem papírból a palástot. Aztán általános iskolában volt egy osztályfőnöknőm, a Mimi néni, aki csinált színjátszó szakkört, ahol eleinte én voltam a harmadik legkisebb sárkány, de azt mondta tehetséges vagyok – nem is teljesen értettem, hogy miért gondolja így, hiszen rajtam volt egy nagy sárkányfej, és három mondatom volt összesen – és maradjak ilyen. Aztán én lettem a főboszorkány, meg a főtündér. De ez csak olyan játék volt, bár a gimnáziumban folytatódott. Csináltunk Shakespeare-estet, játszottam Kleopátrát, Júliát, meg szerepeltem az iskolai műsorokban is.

VOLT, ILLETVE VAN PÉLDAKÉPE, AKIRE HASONLÍTANI SZERETNE, VAGY AKI MOTIVÁLJA?

Külön példaképem sosem volt, viszont nagyon sokan voltak körülöttem, akikre felnéztem. Ruttkai Évát különösen szerettem színésznőként, illetve a világot is, amit képviselt. Varázslatos volt. De mondhatnám Töröcski Marit vagy Váradi Hédit is.

MIRŐL ÁLMODOTT FIATALABB KORÁBAN?

Közép-Európa legjobb színésznője szerettem volna lenni. Persze ez gyerekes vágy volt, a határok zárva voltak. Aztán amint megnyiták, és hívtak külföldre szerepelni, akkor már más cél lebegett a szemem előtt. Igazából magyar színésznő akartam lenni, és ez nagyon motivált engem. Úgy éreztem, itt kell elérnem valamit, a saját nyelvemen.

VOLT OLYAN PILLANAT AZ ÉLETE SORÁN, AMIKOR ELBIZONYTALANODOTT A HIVATÁSÁT ILLETŐEN?

Mondhatni, állandóan megtörténik. De ezért izgalmas a színészet. Egy rossz próba

után az embernek még az élettől is elmegy a kedve. Vagy egy rossz előadás után, amikor nem jön össze semmi, akkor úgy érzi, hogy vége. Mert sajnos van ilyen, nem minden sikerülhet tökéletesen. Ilyenkor én is padlóra kerülök. Megpróbálom felidézni az eddig elért sikereimet, végigveszem, hogy „azért ezt meg ezt megcsináltam, és ez sem volt annyira rossz”. Így lassan-lassan, néhány nap alatt visszanyerem a hitemet. Bár egy „Jaj, de jó, hogy látom!” mosoly is rengeteget segíthet. Persze ez mindenkinél máshogy van, az sem mindegy, hogy kinek mekkora a fájdalom küszöbe.

GYAKRAN SZEREPEL A TELEVÍZIÓBAN, DE A SZÍNHÁZ ÁLLANDÓ TAGJA IS. ESETLEG VALAMELYIK KÖZELEBB ÁLL A SZÍVÉHEZ?

Nem, mindkettőt egyformán szeretem. Ha nincs film, akkor „Jaj, mikor jön végre egy film?”, ha pedig nincs színház, akkor „Jaj, mikor jön végre egy színházi előadás?” De a szinkronizálást is a mai napig szerelemből csinálom.

(Bogdán Noémi)

GOLDA JÁNOS : „AZ ÉPÜLET NEM EGY EGYSZERI, HANEM EGY IDŐBE HELYEZETT ALKOTÁS”

**A PIARISTÁK SZÁRNYAI ALÓL REPÜLT KI, MAJD ÉVEKKEL KÉSŐBB
A FŐÉPÍTÉSZÜK LETT. AZ YBL MIKLÓS- PRÍMA- ÉS PRO ARCHITECTURA-DÍJAS
GOLDA JÁNOSSEL BESZÉLGETTEM PÁLYÁJA KEZDETÉRŐL, AZ ÉPÍTÉSZEZ
ESSZENCIÁJÁRÓL ÉS EGY ÉPÜLET MEGSZÜLETÉSÉRŐL.**

**A BUDAPESTI PIARISTA
GIMNÁZIUMBAN VÉGEZTE
TANULMÁNYAIT. MILYEN
VILÁGNÉZETET, MUNKAMORÁLT
ADOTT ÖNNEK AZ INTÉZMÉNY?**

Alapvetően keresztény világnézetet, és azt a munkamorált, hogy bárhova veti is az embert a sorsa, bármi is a végzettsége, azon a területen a lehető legmagasabb szinten próbálja meg megállni a helyét.

**EGYIK INTERJÚJÁBAN EMLÍTETTE,
HOGY MATEMATIKUSNAK
KÉSZÜLT, ÉS EGY SZEMÉLYES
ÉLMÉNY HATÁSÁRA
VÁLTOZTATTA MEG A
DÖNTÉSÉT. MESÉLNE ERRŐL?**

Jól ment a matek, középiskolai matematikai lapokba is rendszeresen küldtem be megfontásokat, ugyanakkor nem voltam elég erős rajzból, ezért nem az építészetben, hanem a matematikában gondolkodtam. Aztán végzősként az osztályfőnököm, Jelenits István szervezett pályaelőkészítő beszélgetéseket, és elvitt egy élő-eleven építészirodába, ahol a makettek és szakemberek olyan erős hatással voltak rám, hogy megváltoztattam a jövőbeli terveimet.

**AZ INTERJÚBAN ARRÓL IS BESZÉLT,
HOGY NEM VOLT EGÉSZEN
ZÖKKENŐMENTES AZ EGYETEM
KEZDETE ÖNNÉL. MI LENDÍTETTE
ÁT A NEHÉZSÉGEKEK? HOGYAN
SZERETETT BELE A SZAKMÁJÁBA?**

A '70-es években jártam egyetemre, akkor már a régi, kézműves építészet leáldozóban volt, és az iparosítás, a rendszerszemléletű és lakótelepi tervezés került a fókuszba, ezáltal az építőipar kiszolgálójává vált az építészet, és kiveszni látszott a régi építés szakmának a lényege; az arányok szépsége és a mestertanítvány viszony jelentősége. Az egyetem utáni években Miskolcon mesterre és kollégákra találtam, és ez újra lelkesített.

**MISKOLCHOZ KÖTŐDIK
AZ ELSŐ MUNKÁJA?**

Igen, méghozzá az is az említett Jelenits tanár úrhoz kapcsolódik. Egyszer a későbbi tanítványaival kerékpártúrán jártak a Nyírségben, elvetődtek Vajára, ahol a tanár úr meglátta az akkor összedőlő félben lévő templomot, és beajánlott engem a helyi plébánosnak, mint környékbeli, miskolci építészt, hogy tervezzek meg egy katolikus templomot.

**MIT GONDOL, KIBŐL VÁLHAT JÓ
ÉPÍTÉS, MILYEN KVALITÁSOK
KELLENEK EHHEZ A SZAKMÁHOZ?**

Kell hozzá kreativitás, mely nemcsak a rajz szeretetében mutatkozhat meg, hanem fotózásban, filmkészítésben is többek között. A környezet és az anyag alakítása a lényeg. De emellett nagyon fontos az absztrakt, már-már matematikai gondolkodásra, a strukturálásra, konstruálásra való képesség, hiszen sokféle elemet kell rendszerbe szervezni, és formát adni nekik. Mindennek pedig szociális érzékenységgel kell párosulnia, hiszen az építész mások igényeinek megfelelően készíti el az épületet.

**ÖN A MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA TAGJA IS. A
BEMUTATKOZÁSÁBAN SZEREPEL
EGY PILINSZKY JÁNOS IDÉZET:
„A TEREMTÉS BÁRMILYEN
SZÉLES, ÖLNÁL IS SZÜKÖSEBB.
/INNÉT ODÁIG. KŐ, FA, HÁZ./
TESZEK, VESZEK. KORÁN JÖVŐK,
MEGKÉSEM...” MIÉRT EZT AZ
IDÉZETET VÁLASZTOTTA?**

Azért, mert az építészetnek rétegei vannak, és ezeket lebontva mindig eljutunk a magig: az otthonig. Mert az ember alapigénye, hogy biztonságban, ne magányosan éljen, és hogy legyen egy háza, lakása, melyben jól érzi magát; ahol csupán ezek az egyszerű dolgok számítanak.

**LAIKUSKÉNT ÚGY KÉPZELEM,
HOGY MINDEN ÉPÜLET
ELKÉSZÍTÉSE ELŐTT MEG
KELL TALÁLNI AZT AZ
ATMOSZFÉRÁT, MELYET A
LEENDŐ HELY MEGKÍVÁN.
IGAZ EZ? HOGYAN TÖRTÉNIK
EZ A RÁHANGOLÓDÁS?**

Ez teljesen így van. Nagyon fontos a hely, melynek rengeteg aspektusa van: fontos a domborzata, tájolása, környezete, növényzete, hogy faluban, vagy városban van az adott épület, hogy az Északi-sarkra, vagy az Egyenlítőre tervezünk-e házat. Tehát az első lépés, hogy a helyet meg kell fejteni. A második kérdés a történet, hogy ki építeti a házat. Például fel kell térképezni egy fiatal pár igényeit, akik nemsokára szeretnének majd gyerekeket, akik itt fognak felnőni, majd innen repülnék ki. A harmadik és egyben legnehezebb része a tervezésnek, hogy meg kell találni, formálni a tereket és tömegeket, hogy a helyszínhez igazodó történetnek megfelelő épület valóságossá váljon.

**AZ ÖN STÍLUSA HOGYAN
ALAKULT KI? EGY FOLYAMAT
EREDMÉNYEKÉNT VAGY EGY
SPONTÁN IMPULZUS KAPCSÁN?**

Nem volt prekonceptióm. Azt hiszem, ez egy hosszú és sokszor kinkeserves folyamat eredménye. Az ember sokat gondolkodik, próbálja megfejteni a feladatot, megkeresni a legideálisabb térstruktúrát és formát. Ez mindig más nálam, úgyhogy nem ebből, a formából, hanem az előbb említett helyből és történetből szoktam kiindulni. A tervezés után betonba öntik, és úgy marad az elképzelt épület. Ezután kezdődik a másik élete, amikor használják. Az épület tehát nem egy egyszeri, hanem mindig egy időbe helyezett alkotás.

(Pap Rebeka)

MEGŐRIZVE ÚJÍTANI, MODERNIZÁLVA KONZERVÁLNI

AMIKOR BELÉPÜNK EGY HELYRE, ELFOG MINKET EGY ÉRZÉS, MELY CSAK ÉS KIZÁRÓLAG AHHOZ A TÉRHEZ KÖTHETŐ. EZ LEHET SZINTE ELENYÉSZŐ, VAGY ÉPP ELLENKEZŐLEG, MONUMENTÁLIS HATÁSSAL RÁNK. MI HOZZUK LÉTRE A TEREKET, MELYEK ÖNÁLLÓ ÉLETRE KELVE HATNAK RÁNK. EGY ISKOLA NEONFÉNYES FOLYOSÓI, EGY EGYETEMI KAMPUSZ FÁKKAL KÖRÜLVETT, TISZTELETET PARANCSOLÓ ÉPÜLETEI, VAGY EGY JAZZ BÁR/TEÁZÓ FÜSTÖS FÉLHOMÁLYA OLYAN ATMOSZFÉRÁT AD, MELY BESZIPPANT MINKET ÉS OTT TART. EGY ÉPÍTÉSNEK TEHÁT MEG KELL TALÁLNI A MEGOLDÁST, HOGY MILYEN EMBEREK, MIKOR ÉS HOGYAN FOGJÁK HASZNÁLNI AZ ÉPÜLETET, NEM ELFELEJTVE A CSOPORT TÖRTÉNETÉT, HAGYOMÁNYAIT ÉS ÖRÖKSÉGÉT. GOLDA JÁNOS PÁLYÁJA SORÁN ÉPPEN EZT AZ ÉRZÉKENY EGYENSÚLYT KERESI MINDEN MUNKÁJÁBAN.

Golda János a budapesti Piarista gimnáziumban végezte középiskolai tanulmányait, majd a Budapesti Műszaki és Gazdasági Egyetemre felvételizett. Diplomamunkáját 1977-ben, a Várostervezési tanszékén védte meg, mely a Káposztásmegyeri lakótelep tervezése volt. Ahogy az egyetemen, úgy a munka világában is a prioritás a közösség volt. Az évfolyamuk összekovácsolódott, 30 fős társasága együtt akart maradni és dolgozni, ezért az építészhányban szenvedő Miskolc környékére vándoroltak. Fél év után első, önálló munkája a vajai katolikus templom volt, melyet feleségével, Thoma Ágnessel közösen jegyeztek. 1980-ban aztán 330 fős, iskolával, óvodával, bölcsődével és ABC-vel ellátott lakótelepet tervezett Eger környékén, Ráchegyen.

Maga is tervezője, alapítója és lakója volt a Miskolci Kollektív Háznak, melynek célja a szocializmus tipikus panellakásainak a közösség számára idealizált helyé alakítása volt. Ez annyit tesz dióhéjban, hogy a lakásokból lecsiptek 18 négyzetmétert, ezzel minimalizálták a személyes teret, viszont kialakították a lakók számára egy

többcélú (buli, tévézés, szórakozás, munka, gyerekevelés, játék... stb.) közösségi teret.

A Miskolci Műhely mellett a Mesteriskola közössége is meghatározó volt Golda számára. '80-82 között tanulóéveit, majd '88-tól mesteri szolgálatát töltötte itt az intézményben.

Visszatérve egykori iskolájához, a piaristák főépítészé lett. Golda János tervezte a Szegedi Piarista Gimnáziumot és később a Budapesti Piarista Központ újjáépítése is az ő felügyelete alatt zajlott. Így emlékszik vissza ezekre a munkákra: „Mindkettő fontos volt számomra. Az előbbi volt az első új építési iskola a rendszerváltás után, ezért itt az volt az érdekes, hogy egy új kezdetet hogyan lehet térben vizionálni és létrehozni a piaristák számára. A másik meg egy 300 éves helyszín, ezért az időbeliség jelenléte nagyon érdekes volt a tervezésben.” Ezen kívül fontos megemlítenünk a Gödi Piarista Szakiskolát, melynél megmutatkoznak az energiatudatos megoldásra való törekvések és az ökológikus szemlélet előtérbe kerülése.

Golda János eddigi életművének legnagyobb elismerését a 2006-ban átadott Debreceni Egyetem Élettudomány Épület és Könyvtár hozta meg. A különleges épületet Szenderffy

Gáborral koprodukcióban tervezték meg. A feladat nem kevés kihívást jelentett, hiszen több, mint 150 speciális kutatólabor és képzési helyet kellett elhelyezni benne. Ez készítette az építészpárosot arra, hogy feszes logikával egy flexibilis, sokoldalú környezetet hozzanak létre, mely lehetővé teszi, hogy a különböző kutatási projektekhez változatosan használják a laborokat. Ezenkívül prioritás volt a Debreceni Kollégium szellemi örökségét, a város büszkeségét és hagyományát átörökíteni az új épületkomplexumba. Hagyomány és modern megoldások násztánca ez a hely.

Golda János így gondolkodik az építészet sokszínűségéről: „Maga az építészet nagyon mély és szerteágazó diszciplína. Egyrészt van egy több ezer éves hagyománya, ezt, mint építészettörténetet tanultuk az egyetemen. A modern építészet már nyitott a város és táj felé, a legújabb fordulat pedig a virtuális térben való tervezés és a mesterséges intelligencia belépése a tervezésbe és kivitelezésbe egyaránt. A valós munka során az ősiséget és a 21. századi jelleget kell összeegyeztetni.”

(PR)

3 SOROZAT A TANULÁSKÖZI SZÜNETEKRE

HA MÁR MINDEN KÖNYVEDET ELOLVASTAD, MINDEN JÁTÉKOT VÉGIGJÁTSZOTTÁL ÉS MÁR VÉGIGNÉZTED AZ ÖSSZES ÁLLANDÓ SOROZATODAT, HADD AJÁNLJUNK NEKED MÉG HÁRMAT, AMELYEK GARANTÁLTAN A SZÍVEDHEZ NŐNEK.

Dare me

Mennyit adnál a sikerért? A történet egy amerikai kisváros szurkolócsapatáról szól, ahová új edző érkezik, felkavarva az állóvizet. Addy és Beth legjobb barátnők, ám a figyelemért való versengés és a titkok szép lassan felemészti a kapcsolatukat. Egy lebilincselő thriller, amelyben mindenkinek vannak titkai. A sorozat jelenleg 83%-on áll Rotten Tomatoes-on.

Killing Eve

Adott két nő, akik bár a törvény két oldalán állnak, nem is lehetnének hasonlóbbak. Az angol titkosszolgálatnál dolgozó Eve Polastrit ráállítják egy orosz bérgyilkosnőre, Villanelle-re, aki vígan gyilkolászik szerte Európában, látszólag nem követve semmilyen mintát. Ahogy Eve elkezd fölgöngyölgetni a gyilkosságok sorát, nemcsak egy nemzetközi szervezésű bűnbanda képe rajzolódik ki, hanem a nő egyre jobban elkezd érdeklődni az elkövető személye iránt. De azt még nem tudja, hogy Villanelle is meg akarja ismerni Evet. A lenyűgözően izgalmas thriller bőven tartogat vicces és szívszorító pillanatokot is. A harmadik évadot taposó sorozat 2019-ben Golden Globe és BAFTA díjat söpörhetett be.

Heathers

A sorozat az ikonikus 1988-as Heathers filmet bújtatja új köntösbe, teljesen modernizálva azt. A főszereplőnk Veronica Sawyer, akinek az iskola legnépszerűbb csoportjával, a Heatherökkel gyűlik meg a baja, akik rettegésben tartják a középiskolát. A lány egészen addig jó ember volt, míg bele nem szeretett a város új fiújába, JD-be, onnantól viszont elindul a lejtmenet. A fekete humorral operáló sorozat kissé örült, de tökéletes görbe tükröt állít a mai társalmunknak.

(Vadász Viola)

WWW.DUE.HU

JELENTKEZZ MOST!

DUE ALKOTÓ TÁBOR

ÚJSÁG – RÁDIÓ – TÉVÉ – FOTÓ – INTERNET

2020.10.28.-2020.11.01.

MAKÓ

OKOSISKOLA

Powered by

M

V

M

A kép illusztráció

NYERJETEK A SULINAK OKOSBÚTORT A TUDÁSOTOKKAL!

Töltsétek ki online rejtvényünket 2020. szeptember 21-én,
és nyerjétek meg a 10 napelemes bútor egyikét a sulitoknak!

Részletek és nevezés:

mvmokosbutor.hu